

Παροράματα τεύχους 56

Στη σελίδα 106, το κείμενο: "Η **εικόνα ανιστότου με θέμα... του εργα-
στηρίου του**", που τέθηκε στο τέ-
λος των Σημειώσεων, να τοποθε-
τηθεί στο τέλος του βασικού κειμέ-
νου.

Στην ίδια σελίδα, στη σημείωση 22,
αντί: **με βάση τα χριστιανικά**, να γρα-
φεί: **με βάση τα χαρακτικά**.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Αρχαία Ελληνική Τέχνη

Στο Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαιολογί-
κού Φίλμ του Ροβερτό (Ιταλία), το
"Βραβείο της Επιτροπής" του εκ-
παιδευτικού βίντεο του Ιδρυματι-
κού Μελετών Λαμπράκη "Τι είναι Τέχνη",
απέσπασε η Μέμνη Σπυριδάου. Με
τη βράβευση αυτή τιμάται η Ελλά-
δα και επιβραβεύεται η προσπά-
θεια εισαγωγής στα σχολεία νέας
τεχνολογίας, που συνδυάζει καλ-
λιέργεια γνώσεων και αισθητικής.

Ανάδειξη του Διδυμοτέιχου

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβού-
λιο αποφασίζει την ίδρυση βυζαντι-
νού Μουσείου στο Διδυμοτέιχο -το
ανατολικότερο μουσείο βυζαντι-
νών αρχαιοτήτων στην Ελλάδα-
και την αναστήλωση και συντήρη-
ση του μεγαλύτερου τμήματος των
Βαλκανίων (τέμενος του Μωάμεθ
Α'), που βρίσκεται στην πόλη αυτή.

Αρχαία Κίνα

Μοναδική έκθεση κινεζικής τέχνης
θα ανοίξει το 1996 (4/4 - 14/7) συγ-
χρόνως σε δύο κέντρα της Ζυ-
ρίχης (Ελβετία): Το Museum Riet-
berg και το Kunsthau. Στο πρώτο
παρουσιάζονται ζωγραφικά έργα
και καλλιγραφίες από τον 11ο αιώ-
να 18ο αι., τονίζοντας τις σχέσεις
μεταξύ Κινέζων αυτοκρατορικών
και καλλιτεχνών. Τα έργα προέρχον-
ται από το Μητροπολιτικό Μου-
σείο της Ν. Υόρκης. Στο δεύτερο
εκτίθενται 200 περίπου αρχαιολο-
γικά ευρήματα των τελευταίων
ετών -μερικά από τα οποία πρώτη
φορά βγαίνουν από την Κίνα-, υπό
τον τίτλο "Αρχαία Κίνα, άνθρωποι
και θεοί στο μέσο βασίλειο".

Μυκηναϊκά ευρήματα

Στη θέση Κεφαλόβρυσου της κοινότητας

της Πόρτες Αχαΐας αποκαλύ-
φθηκε θαλάσσιο μυκηναϊκό τάφος,
ο οποίος περιείχε, εκτός από χρυ-
σά αντικείμενα, χάλκινη πανοπλία
του 1300-1250 π.Χ. Ο τάφος αυτός
βρίσκεται σε μυκηναϊκό νεκροτα-
φείο που σχετίζεται με γειτονικό
οικισμό, ο οποίος ανασκάπτεται
στη θέση Ελαιχώριος.

Διεθνές Ινστιτούτο Συντήρησης

Ιδρύθηκε ελληνικό τμήμα του
"Διεθνούς Ινστιτούτου Συντήρη-
σης Ιστορικών και Καλλιτεχνικών
Εργών" (IIC). Το I.I.C. ιδρύθηκε
στο Λονδίνο το 1950 με κύριο
σκοπό την προώθηση γνώσεων, τη
διάδοση και ανταλλαγή πληροφο-
ριών και την προαγωγή προτύ-
πων που απαιτούνται για την προ-
στασία και διατήρηση των ιστορι-
κών και καλλιτεχνικών έργων.
Πολλές χώρες διαθέτουν αυτόνο-
μα τοπικά τμήματα, τα οποία σκο-
πό έχουν την προώθηση κοινών
στόχων. Το Ελληνικό Τμήμα ανα-
γνωρίστηκε το Φεβρουάριο του '95,
και είναι σωματείο μη κερδοσκοπι-
κό. Μέλη του Ελληνικού Τμήματος
του I.I.C. μπορούν να γίνουν άτομα
και φορείς όλων των ειδικοτήτων,
που είτε ασχολούνται με την έρε-
υνα, εφαρμογή και εκπαίδευση στο
χώρο της Συντήρησης είτε καθ' οι-
ονδήποτε τρόπο συμβάλλουν στην
προώθηση των σκοπών του.
Για οποιαδήποτε πληροφορία μπο-
ρείτε να απευθυνθείτε: 6458 890,
πρωινές ώρες, 9215 736, απογευ-
ματινές ώρες.

Ελληνιστικές αρχαιότητες

Στον κόλπο της Αλεξάνδρειας, υπο-
βρύχια γαλλο-αιγυπτιακή αρχαιολο-
γική ανασκαφή έφερε στην επιφω-
νεια κομμάτια από την αρχαία πόλη.
Τμήματα από τον Φάρο της Αλεξάν-
δρειας, ένα από τα επτά θαύματα
του κόσμου, ογκόλιθοι, κίονες και
άλλα αρχιτεκτονικά λείψανα διαγρα-
φούν το βυθισμένο τμήμα της αρ-
χαιάς πόλης που ιδρύσε, το 331
π.Χ., ο Μέγας Αλέξανδρος.

Έπαυλη του Ηρώδη του Αττικού

Ψηφιδωτός πίνακας με αναπαρά-
σταση του Συμπλέγματος Πασκουί-
νου, διαστάσεων 1,60 x 1,60 μ., απο-
καλύφθηκε στις ανασκαφές, στην
Έπαυλη του Ηρώδη του Αττικού,
στην Εύα Δολιανών Κυνουρίας. Το
παραπάνω συμπλεγμα, σύνθεση
των μέσων του 3ου αι. π.Χ., ίσως
του Αντιγονίου του Καρπασίου, εί-
ναι γνωστό από μια δωδεκάδα ανα-
τίγραφα. Ο Ηρώδης ο Αττικός είχε

την έπαυλη του αυτή, και τα δύο
διαγράμματα συμπλέγματα της περα-
μένης σχολής, της Πενθεσλείας
και του Συμπλέγματος Πασκουί-
νου (Μενέλαος-Πάτροκλος), τα οποία ανα-
παρήγαγε σε ψηφιδωτές συνθέ-
σεις, που αντιγράφουν επιγραφί-
ες τα γλυπτά πρότυπα τους.

Χάρτινες εικόνες

Στις 11 Νοεμβρίου 1995, στο Μου-
σείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη
Θεσσαλονίκη, άνοιξε η έκθεση:
"Θρησκευτικά χαρακτικά από τη
Συλλογή της Ντόρης Παπασπύ-
ρου". Χαρακτικά και μήτρες καθι-
στά την συλλογή Παπασπύρου την
πλουσιότερη ιδιωτική συλλογή
στο είδος της. Τα θρησκευτικά χα-
ρακτικά εμφανίστηκαν στον ορθό-
δοξο κόσμο λίγο μετά τα μέσα του
17ου αιώνα και γνώρισαν μεγάλη
διάδοση. Μεγάλα ιδρύματα χρησι-
μοποίησαν τις χαμηλού κόστους
και εύκολα αναπαραγόμενες χαλ-
κογραφίες, που απεικόνιζαν πανο-
ραμικές σκηνές των μοναστη-
ριών, για να ενημερώσουν το κοινό
για την ιστορία, τους θρύλους και
τα κειμήλιά τους. Όσα χαρακτικά
παρίσταναν ιερά πρόσωπα ή θρη-
σκευτικές σκηνές υποκαθίστα-
σαν, για τις λαϊκές τάξεις, τις πολύ
ακριβότερες ζωγραφισμένες εικό-
νες. Τα ορθόδοξα χαρακτικά αρχι-
κά τυπώνονταν σε κέντρα του εξω-
τερικού. Από τα τέλη του 18ου αιώ-
να οργανώθηκαν εργαστήρια
στα Αγία Όρος, που προμήθηναν
με χαλκογραφίες και τους άλλους
ορθόδοξους λαούς. Η έκθεση θα
διαρκέσει έως τις 3 Μαρτίου 1996.

Ναυάγιο των νεότερων χρόνων

Ναυάγιο υποδείχθηκε από τους
Λημιονες ψαράδες Α. Θωμά και Θ.
Βαρελτζή και βρίσκεται στο πέρα-
σμα μεταξύ Λημιονο-Ίμβρου σε μι-
κρό βάθος. Στον αιωμόδη πυθμένα
εντοπίστηκαν πενήντα περίπου σι-
δερένια κανόνια και δύο τεράστιες
σιδερένιες άγκυρες, ενώ δεν γνω-
ρίζουμε τι κρύβεται κάτω από τον
αιωμόδη πυθμένα που σκεπάζει τα
λείψανα του ναυαγίου. Τα κανόνια
όπως και οι άγκυρες είναι εντυπω-
σιακά σε μέγεθος. Σύμφωνα με τα
ιστορικά γεγονότα που έχουν δια-
δραματιστεί στην περιοχή, δύο εί-
ναι οι εκδοχές που μπορούν να α-
ποδοθούν στον προορισμό του
ναυαγίου, από μια πρώτη προέσ-
γηση: α) Είναι πιθανόν το πλοίο να
αντίκε στις δυνάμεις που έλαβαν
μέρος στον Κριμαϊκό Πόλεμο,
(1854-56) β) Δευτέρα εκδοχή είναι
το ναυάγιο να ανήκει στη χρονική
περίοδο του 1770, κατά τη διάρ-
κεια των Ορλωφικών.

Χάρη στο Μετρό

Ο πολυεθνικός χάρτης της Αθήνας των αρχαίων χρόνων αλλάζει. Χάρη στις εργασίες του Μετρό, που γίνονται στο σταθμό Ευαγγελισμού, αποκάλυφθηκε ιστορικό-κλασικό γεωγραφείο με τον περίβολό του, αγκυρώσει του 4ου αι. π.Χ. και τμήμα δρόμου, που πιθανώς οδηγούσε στα Μεσόγεια. Τμήμα του νεκροταφείου είχε μεταβληθεί, στα ρωμαϊκά χρόνια, σε εργαστήριο κεραμικής. Η έφορος Λίαντα Παρλαμά ζητήσε να διαμορφωθεί ο χώρος έτσι ώστε οι κάτοικοι της πόλης να μπορούν να χαιρόνται τη θέα των σημαντικών αυτών αρχαίων λειψάνων.

Κεραμικά εργαστήρια

Ημερίδα, με θέμα: "Κεραμικά εργαστήρια στην Κρήτη από την αρχαιότητα ως σήμερα", πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στις Μαργαρίτες Μυλοποτάμου (30-9-95).

Εκτός των επιστημονικών που παρουσίασαν πρωτότυπα αρχαιολογικά υλικά και αντιμειψώσαν το θέμα από εθνολογική και κοινωνιολογική πλευρά, παραβρέθηκαν πειθαρχές από το Θρακικό και κεραμικές από τα Χανιά, οι οποίοι οργάνωσαν έκθεση με τα έργα τους. Ακόμη, σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα συμμετείχαν παιδιά του τοπικού Δημοτικού Σχολείου. Με το τέλος της ημερίδας, οι συνέδριοι εξέδωσαν ψήφισμα στο οποίο αναφέρονται: 1. Η αναγνώριση της αξίας των καταλοίπων του υλικού μας πολιτισμού, και συγκεκριμένα των εργαστηρίων αγγειολαϊκής. 2. Η διαπίστωση ραγδαίας εγκατάλειψης της παράδοσης, η οποία επιβάλλει την ερευνητική καταγραφή, αποτύπωση, τοπογραφική, έρευνα προφορικής ιστορίας και αρχαιολογική εργασία με συγκρότηση ομάδας εργασίας. Εγκατάσταση αγγειολαϊκών στην περιοχή ώστε να αξιοποιηθεί η υπάρχουσα υποδομή ως ζωντανός μουσειακός χώρος. 3. Η ένταξη του προγράμματος στο ήδη υφιστάμενο για τα νησιά του βορείου Αιγαίου πλαίσιο "Πολιτιστικό Τουρισμού", που έχει υποστηρίξει από την UNESCO και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΒΙΒΛΙΑ

Ο γεωγραφικός κόσμος Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου. Β' Η εικόνα Βαρβάρα Κουταβα-Δεληβοριά
Εκδ. Περίοδ. Παρουσία αρ. 22, Αθήνα 1993

Στον Β' τόμο, "Εικόνα (Οι άνθρωποι, οι τόποι και η χαρτογραφική αποτύπωση τους)", η συγγραφέας, όπως αναφέρει η ίδια, επιχειρεί να ανασυνθέσει με ακρίβεια την εικόνα του γεωγραφικού κόσμου του Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου. (...) Υιοθέτησε τον συνδυασμό κειμένων και χαρτών. Τα κείμενα είναι κριτικοί κατάλογοι των ονομάτων τόπων και ανθρώπων. Οι χάρτες σκιαγραφούν περιοχές για τις οποίες υπάρχει μια ιδιαίτερη αποψη στα κείμενα του Πορφυρογέννητου, και τα κείμενα και οι χάρτες επικουρούνται από ειδικό σχολιασμό. (...) Ο συνδυασμός αυτών των τρόπων ανάληψης φάνηκε ο μόνος που θα μπορούσε να αποφέρει καρπούς. Ο τόμος αυτός ήρθε να συμπληρώσει τον προηγούμενο: Α' Τα "Γεωγραφικά (γενικά στοιχεία φυσικής γεωγραφίας, βιογεωγραφίας και ανθρωπογεωγραφίας)", όπου η Β. Κ.-Δ. αναπτύσσεται τον γεωγραφικό κόσμο του Πορφυρογέννητου με βάση τις γεωγραφικές αναφορές που ανιχνεύονται στα κείμενά του. Οι μινειές των τόπων και των λαών διακρίνονται για τον μεγάλο αριθμό και την αξία τους – σε ορισμένες περιπτώσεις είναι μοναδικές – και οδηγούν στη σκιαγράφηση αυτού του ιδιότυπου κόσμου.

Archeologia Viva (τ. 52)

Διμηνιαίο περιοδικό
Φλωρεντία 1995

Στο ιταλικό περιοδικό *Archeologia Viva* δημοσιεύεται, μεταξύ άλλων, και άρθρο του Domenico Macaluso, σχετικά με την ανεύρεση ναυαγίου στη Ribera, στην ακτή του Ακράντα. Πρόκειται για το ναυάγιο του ελληνικού ισοφύργου "Άγγελική", της επιχείρησης "Στέφανου Φράγκου και αδελφών" από τις Οινούσες, που χάθηκε στις αρχές του αιώνα μας.

Kommos: An Excavation on the South Coast of Crete

Εκδ. επιμ. J. W. and M. C. Shaw
Princeton Univ. Press, Princeton 1995

Κυκλοφόρησε το 1ο μέρος (The Kommos Region, Ecology, and Minoan Industries) του τόμου (I The Kommos Region, Houses of the Minoan Town). Ιδιαίτερη σημασία έχει η γενική παρουσίαση του χώρου. Ο Κομμός παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί, κατά τη Μινωική περίοδο, αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια της κρητικής νότιας ακτής, ενώ στους ελληνικούς χρόνους είχε σπουδαίο ιερό. Οι τόμοι II και III έχουν προσηγεί του I και περιέχουν τα πορίσματα των ανασκαφών.

Icons of Cyprus 7th 20th Century S. Sofocleous Nicosia 1994

Μια πολύ προσεγμένη έκδοση σε αγγλική γλώσσα, που συγκεντρώνει τον πλούτο των βυζαντινών εικόνων της Μεγαλονήσου, είναι αυτό το σημαντικό πόνημα του γνωστού αρχαιολόγου και ιστορικού της τέχνης Δρα Σοφοκλή Σοφοκλέους. Στις 237 σελίδες που αποτελούν τον τόμο περιλαμβάνεται μια συστηματική ανάλυση της βυζαντινής εικόνας από τον 7ο έως τον 20ό αιώνα, μέσα από τις διακυμάνσεις της ιστορικής πορείας της μεγάλης αυτής τέχνης στην Κύπρο.

Έτσι παρουσιάζονται τρία σημαντικά εικονοστάσια, κείνα της Παναγίας της Καθολικής στο Πελένδρι, της Μονής Αγίου Νεοφύτου Πάρου και του Αγίου Νικολάου στο Κλιναύρι. Ακολουθεί εμπειριστικά κριτικός κατάλογος 87 εικόνων με άρτια εγχρωμή εικονογράφηση και πλήρη ταξινόμηση και περιγραφή των επιλεγμένων έργων, μαζί με ένα χρησιμότατο γλωσσάρι ορολογίων. Η επιλεγμένη βιβλιογραφία συμπληρώνει τη χρήση και άρτια από κάθε άποψη έκδοση.

Νίκος Γ. Χαλέβας
Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Κελύφη προστασίας εν ειδή τύμβου: Βεργίνα Ιορδάνης Δημακόπουλος Έκδ. ΥΠ.Π.Ο., Τ.Α.Π.Α., Αθήνα 1995

Το Τ.Α.Π.Α. εξέδωσε ένα καλαίσθητο, πληροφοριακό 24σέλιδο φυλλάδιο, όπου εκτίθεται και εξηγείται το σκεπτικό του πρωτότυπου όσφ και χρησιμότητα του οποίου καλύπτει τους αρχαιολογικούς πόρους της Βεργίνης, προστατευόμενός τους και δημιουργώντας πρόσθετους χώρους. Η λύση που δόθηκε στην κάλυψη προστασίας των μνημείων της Μεγάλης Τούμπας στη Βεργίνα είναι από τις πιο τολμηρές και πρωτοποριακές για την Ελλάδα. Μακάρι να σημάνει η αρχή για κάποια ελευθερία στη σκέψη και την κίνηση σχετικά με τα αρχαία μας.

Λαμία, το χρονικό μιας πόλης

Νίκος Ταξ, Δαβανέλλος
Αθήνα 1994

Καρπύ μακρόχρονης και επίπονης προσπάθειας του συγγραφέα αποτελεί ο εξαιρετικός τόμος που εξετά-

Χάρη στο Μετρό

Ο πολυεθνικός χάρτης της Αθήνας των αρχαίων χρόνων αλλάζει. Χάρη στις εργασίες του Μετρό, που γίνονται στο σταθμό Ευαγγελισμού, αποκάλυφθηκε ιστορικό-κλασικό γεωγραφείο με τον περίβολό του, αγκυρώσει του 4ου αι. π.Χ. και τμήμα δρόμου, που πιθανώς οδηγούσε στα Μεσόγεια. Τμήμα του νεκροταφείου είχε μεταβληθεί, στα ρωμαϊκά χρόνια, σε εργαστήριο κεραμικής. Η έφορος Λίαντα Παλαιά ζητήσε να διαμορφωθεί ο χώρος έτσι ώστε οι κάτοικοι της πόλης να μπορούν να χαιρόνται τη θέα των σημαντικών αυτών αρχαίων λειψάνων.

Κεραμικά εργαστήρια

Ημερίδα, με θέμα: "Κεραμικά εργαστήρια στην Κρήτη από την αρχαιότητα ως σήμερα", πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στις Μαργαρίτες Μυλοποτάμου (30-9-95).

Εκτός των επιστημονικών που παρουσίασαν πρωτότυπα αρχαιολογικά υλικά και αντιμimetizήσαν το θέμα από εθνολογική και κοινωνιολογική πλευρά, παραβρέθηκαν πειθαρχές από το Θρακικό και κεραμικές από τα Χανιά, οι οποίοι οργάνωσαν έκθεση με τα έργα τους. Ακόμη, σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα συμμετείχαν παιδιά του τοπικού Δημοτικού Σχολείου. Με το τέλος της ημερίδας, οι συνέδριοι εξέδωσαν ψήφισμα στο οποίο αναφέρονται: 1. Η αναγνώριση της αξίας των καταλοίπων του υλικού μας πολιτισμού, και συγκεκριμένα των εργαστηρίων αγγειολαϊκής. 2. Η διαπίστωση ραγδαίας εγκατάλειψης της παράδοσης, η οποία επιβάλλει την ερευνητική καταγραφή, αποτύπωση, τοπογραφική, έρευνα προφορικής ιστορίας και αρχαιολογική εργασία με συγκρότηση ομάδας εργασίας. Εγκατάσταση αγγειολαϊκών στην περιοχή ώστε να αξιοποιηθεί η υπάρχουσα υποδομή ως ζωντανός μουσειακός χώρος. 3. Η ένταξη του προγράμματος στο ήδη υφιστάμενο για τα νησιά του βορείου Αιγαίου πλαίσιο "Πολιτιστικό Τουρισμού", που έχει υποστηρίξει από την UNESCO και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΒΙΒΛΙΑ

Ο γεωγραφικός κόσμος Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου. Β' Η εικόνα Βαρβάρα Κουταβα-Δεληβοριά
Εκδ. Περίοδ. Παρουσία αρ. 22, Αθήνα 1993

Στον Β' τόμο, "Εικόνα (Οι άνθρωποι, οι τόποι και η χαρτογραφική αποτύπωση τους)", η συγγραφέας, όπως αναφέρει η ίδια, επιχειρεί να ανασυνθέσει με ακρίβεια την εικόνα του γεωγραφικού κόσμου του Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου. (...) Υιοθέτησε τον συνδυασμό κειμένων και χαρτών. Τα κείμενα είναι κριτικοί κατάλογοι των ονομάτων τόπων και ανθρώπων. Οι χάρτες σκιαγραφούν περιοχές για τις οποίες υπάρχει μια ιδιαίτερη αποψη στα κείμενα του Πορφυρογέννητου, και τα κείμενα και οι χάρτες επικουρούνται από ειδικό σχολιασμό. (...) Ο συνδυασμός αυτών των τρόπων ανάληψης φάνηκε ο μόνος που θα μπορούσε να αποφέρει καρπούς. Ο τόμος αυτός ήρθε να συμπληρώσει τον προηγούμενο: Α' Τα "Γεωγραφικά (γενικά στοιχεία φυσικής γεωγραφίας, βιογεωγραφίας και ανθρωπογεωγραφίας)", όπου η Β. Κ.-Δ. αναλύει τον γεωγραφικό κόσμο του Πορφυρογέννητου με βάση τις γεωγραφικές αναφορές που ανιχνεύονται στα κείμενά του. Οι μινειές των τόπων και των λαών διακρίνονται για τον μεγάλο αριθμό και την αξία τους – σε ορισμένες περιπτώσεις είναι μοναδικές – και οδηγούν στη σκιαγράφηση αυτού του ιδιότυπου κόσμου.

Archeologia Viva (τ. 52)

Διμηνιαίο περιοδικό
Φλωρεντία 1995

Στο ιταλικό περιοδικό *Archeologia Viva* δημοσιεύεται, μεταξύ άλλων, και άρθρο του Domenico Macaluso, σχετικά με την ανεύρεση ναυαγίου στη Ribera, στην ακτή του Ακράντα. Πρόκειται για το ναυάγιο του ελληνικού ισοφρόντου "Αγγελική", της επιχείρησης "Στέφανου Φράγκου και αδελφών" από τις Οινούσες, που χάθηκε στις αρχές του αιώνα μας.

Kommos: An Excavation on the South Coast of Crete

Εκδ. επιμ. J. W. and M. C. Shaw
Princeton Univ. Press, Princeton 1995

Κυκλοφόρησε το 1ο μέρος (The Kommos Region, Ecology, and Minoan Industries) του τόμου (I The Kommos Region, Houses of the Minoan Town). Ιδιαίτερη σημασία έχει η γενική παρουσίαση του χώρου. Ο Κομμός παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί, κατά τη Μινωική περίοδο, αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια της κρητικής νότιας ακτής, ενώ στους ελληνικούς χρόνους είχε σπουδαίο ιερό. Οι τόμοι II και III έχουν προσηγεί του I και περιέχουν τα πορίσματα των ανασκαφών.

Icons of Cyprus 7th 20th Century S. Sofocleous Nicosia 1994

Μια πολύ προσεγμένη έκδοση σε αγγλική γλώσσα, που συγκεντρώνει τον πλούτο των βυζαντινών εικόνων της Μεγαλονήσου, είναι αυτό το σημαντικό πόνημα του γνωστού αρχαιολόγου και ιστορικού της τέχνης Δρα Σοφοκλή Σοφοκλέους. Στις 237 σελίδες που αποτελούν τον τόμο περιλαμβάνεται μια συστηματική ανάλυση της βυζαντινής εικόνας από τον 7ο έως τον 20ό αιώνα, μέσα από τις διακυμάνσεις της ιστορικής πορείας της μεγάλης αυτής τέχνης στην Κύπρο.

Έτσι παρουσιάζονται τρία σημαντικά εικονοστάσια, κείνα της Παναγίας της Καθολικής στο Πελένδρι, της Μονής Αγίου Νεοφύτου Πάρου και του Αγίου Νικολάου στο Κλιναύρι. Ακολουθεί εμπειριστικώς κατάλογος 87 εικόνων με άρτια εγχρωμή εικονογράφηση και πλήρη ταξινόμηση και περιγραφή των επιλεγμένων έργων, μαζί με ένα χρησιμότατο γλωσσάρι ορολογίων. Η επιλεγμένη βιβλιογραφία συμπληρώνει τη χρήση και άρτια από κάθε άποψη έκδοση.

Νίκος Γ. Χαλέβας
Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Κελύφη προστασίας εν ειδή τύμβου: Βεργίνα Ιορδάνης Δημακόπουλος Έκδ. ΥΠ.Π.Ο., Τ.Α.Π.Α., Αθήνα 1995

Το Τ.Α.Π.Α. εξέδωσε ένα καλαίσθητο, πληροφοριακό 24σέλιδο φυλλάδιο, όπου εκτίθεται και εξηγείται το σκεπτικό του πρωτότυπου όση και χρησιμότητα του οποίου καλύπτει τους αρχαιολογικούς τάφους της Βεργίνης, προστατευμένους τους και δημιουργώντας πρόσθετους χώρους. Η λύση που δόθηκε στην κάλυψη προστασίας των μνημείων της Μεγάλης Τούμπας στη Βεργίνα είναι από τις πιο τολμηρές και πρωτοποριακές για την Ελλάδα. Μακάρι να σημάνει η αρχή για κάποια ελευθερία στη σκέψη και την κίνηση σχετικά με τα αρχαία μας.

Λαμία, το χρονικό μιας πόλης

Νίκος Ταξ, Δαβανέλλος
Αθήνα 1994

Καρπό μακρόχρονης και επίπονης προσπάθειας του συγγραφέα αποτελεί ο εξαιρετικός τόμος που εξετά-

ζουμε. Στις 450 σελίδες του το βιβλίο μεθοδικά παρουσιάζει και αναλύει την ιστορία της Λαμίας μέσα από σπάνια φωτογραφικά και άλλα ντοκουμέντα που ο ερευνητής-συγγραφέας με γνώση και αγάπη συνέλεξε σε μια προσπάθεια επανένταξης της εικόνας της πόλης μέσα στην ιστορία της.

Τα περιεχόμενα καλύπτουν όλο το φάσμα που εκτείνεται στα της πόλης, μέσα από την ιστορία, την πορεία, την κοινωνική δομή, το τοπίο, την αρχιτεκτονική και την πολεοδομική της εξέλιξη. Συγχρόνως παρουσιάζονται με μεθοδία και γλαφυρότητα η πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή στη Λαμία, όπως επίσης και ζητήματα που έχουν σχέση με την οικονομική δομή αλλά και την καθημερινή ζωή στον περιβάλλον της συγκεκριμένης πόλης. Το έργο αποτελεί τεκμήριο μοναδικό και ιδιαίτερα ενδιαφέρον για μια πόλη της Ελλάδας, μέσα στις τόσες που η κακώς εννοούμενη ανάπτυξη και η χωρίς όρια κερδοσκοπία κατέστρεψαν το παραδοσιακό της ύψος.

Η ενημέρωση του αναγνώστη τεκμηριώνεται από τις γκαζοφόρες των αρχών του περασμένου αιώνα ως την εικόνα της σημερινής Λαμίας, που σαν τραγικός επίλογος σηματοδοτεί την "πόλη της αντιπαροχής", αυτού του νεοελληνικού εφευρημάτος που αλόγιστα αφάνισε κάθε σημάδι του νεότερου αρχιτεκτονικού μας πολιτισμού, μαζί βέβαια και με την ποιότητα της ζωής μας.

Η άριστη καλλιτεχνική εμφάνιση του βιβλίου οφείλεται στον γνώστο γραφίστα και δάσκαλο κ. Μιχάλη Ιερωνυμίδη, που τόσα καλαίσθητα βιβλία μας έχει χαρίσει.

Θα ήταν παράλογο να μην τονίσουμε και από τη θέση αυτή ότι η αφώτισση και το μερικό του συγγραφέα κ. Νικ. Τ. Δαβανέλου πρέπει να αποτελέσει παραδείγμα προς μίμηση, ιδιαίτερα δε άμα σκεφτούμε τον κόπο που απαιτείται όταν μια τέτοια εργασία πραγματοποιείται σε επαρχιακή πόλη, με όλες τις δυσκολίες που ένα τέτοιο εγχείρημα εμπειρείται.

Ένα καλό λοιπόν βιβλίο για μια καλή και ενημερωμένη βιβλιοθήκη.

Νικ. Θ. Χολέβας
Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Το Μεταξουργείο της Αθήνας
(Επιμ.) Χρ. Αργιαντώνη, Μ. Χ. Χατζηβάννου
Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, ΕΚΕ, Αθήνα 1995

Ένας σημαντικός τόμος πάνω σ' ένα σημαντικό θέμα. Η ιστορία του Μεταξουργείου της πρωτεύουσας σκιαγραφείται και αναλύεται διεξ-

δικά μέσα από τη μελέτη των ερευνητών που συμμετέχουν στην έκδοση. Έτσι, στις 171 σελίδες, με πλούσια όσο και πρωτότυπη εικονογράφηση, βρίσκουμε τις μελέτες: Της Μαρίας-Χριστίνας Χατζηβάννου, με θέμα την εξέλιξη μιας παραδοσιακής επιχείρησης στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα. Του Χρήστου Ζιούλα, που ερευνά το γενεαλογικό δέντρο της οικογενείας Δουρούτη. Της Αρστέας Παπανικολάου-Κρίστενσεν, η οποία με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και πρωτότυπο υλικό ανακαλύπτει την εξέλιξη της περιοχής τόσο σε πολεοδομικό επίπεδο όσο και σε αρχιτεκτονικό, δίνοντας και τον τρόπο πεστικά την "εικόνα" του χώρου μέσα από το ιστορικό της διαβά. Της Χριστίνας Αργιαντώνη, η οποία παρουσιάζει την ιστορία της Σηριακής Εταιρείας Ελλάδος και την προσαρμογή και αφοσίωση μιας μεγάλης βιομηχανικής επιχείρησης. Όπως και σε ξεχωριστό μελέτημα στον ίδιο τόμο, η Χρ. Αργιαντώνη παρουσιάζει με σαφήνεια και πληρότητα την ιστορία της συνοικίας μέσα από τη μορφολογία του αστικού χώρου και τις κοινωνικές του χρήσεις.

Τέλος, πολύ ενδιαφέρουσα η μελέτη των αρχιτεκτόνων Γρ. Πουλμένου, Μαρίας Δανιήλ και Αλεξ. Πουλούδη, που αναφέρεται στην ιστορία του οικοδομικού χρονικού του κτηριακού συγκροτήματος του Μεταξουργείου. Στη μελέτη αυτή δίνονται πολλά πρωτότυπα στοιχεία και ντοκουμέντα άγνωστα μέχρι σήμερα στην επιστήμη, που οργανικά ερχονται να συμπληρώσουν κενά στην ιστορική καταγραφή της νεότερης αρχιτεκτονικής μας.

Πριν κλείσουμε το μικρό αυτό σχόλιο πάνω στο βιβλίο, πρέπει να σημειωθεί και η αξία όσο και αισθητικά πλήρης τυπογραφική εμφάνιση του τόμου, που τιμά όλους όσοι είχαν αυτή την αρμοδιότητα και ευθύνη.

Νικ. Θ. Χολέβας

"La Grotta e l'Uomo di Petralona"
Nickos A. Poulianos
Istituto Antropologia - Università di Firenze, Firenze 1995

Προλογισμένη από τον καθηγητή Β. Chiarelli, η εργασία αυτή του Ν. Πουλιανού, που εκδόθηκε από το Ινστιτούτο Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου της Φλωρεντίας, "αποδεικνύει όλο και με περισσότερα δεδομένα ότι η κατοίκηση της Ευρώπης από τον άνθρωπο άρχισε τουλάχιστον πριν από 700.000 χρόνια. Κεντρικό στοιχείο γι' αυτό το συμπέρασμα είναι το ανθρωπίνο κρανίο που βρέθηκε στο σπήλαιο των Πετραλώνων, ένα

εύρημα μεγίστης σημασίας για τις παλαιoανθρωπολογικές έρευνες. Η εργασία του Ν. Πουλιανού(...) βασίζεται στην επεξεργασία της διδακτορικής του διατριβής (1989) και παρουσιάζει μια σύνθεση των μέχρι τώρα ερευνών που έχουν συντελεσθεί γύρω από αυτό το πολυσυζητημένο απολιθώμα, καθώς και των συνθηκών και της ιστορίας της ανακάλυψής του. Μια άλλη, καθόλου αμελητέα, όψη αυτής της εργασίας είναι η αμερόληπτη κριτική παρουσίαση των σχετικών διχογνωμιών και των πολεμικών (...). Τέλος, οι πληροφορίες που σχετίζονται με τη λίθινη εργαλειοτεχνία φανερώνουν τη σημασία του "πολιτισμού" που ανακαλύφθηκε στα Πετραλώνα, και επίσης οι γνώσεις για τη βιοστρωματογραφία του Πλειστοκαιίνου, του οποίου ο συγγραφέας είναι ένας ειδικός σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αποτελούν, και για την παλαιoοικολογία της ηπείρου, προσφορά υψηλού επιπέδου.

Pandora. Women in Classical Greece
Επιμ. Ellen D. Reeder
Εκδ. Princeton Univ. Press,
Princeton 1995

Πρόκειται για κατάλογο εκθέσεως της Walters Art Gallery που εκδόθηκε με επιμέλεια της Ε. Ρ. Διακρίμμεν επισημειωμένες εγγραφές άρθρα που δίνουν την εικόνα της γυναίκας στην κλασική Ελλάδα. Είκοσι πολυμύρηνη που εστάζει ευρήματα και κείμενα από την ανθρωπολογική άποψη, την κοινωνιολογία, την ψυχολογία, τη φιλοσοφία και την κλασική αρχαιολογία. Η Πανδώρα μας δείχνει τη γυναίκα στο μυθό, στις τελετουργίες και στην καθημερινή ζωή της κλασικής Ελλάδας. Η εικονογράφηση είναι πλούσια (περ. 300 ασπρόμαυρες και 150 εγχρωμες εικόνες).

Για παραγγελίες: Marty Smith, phone: (609) 258-5165, fax: (609) 258-1335, email: Marty & Pupress, Princeton.

Περιβάλλον και Δίκαιο
Εξαμηνιαία επιθεώρηση
επιστημών του χώρου
Ελληνική πανεπιστημιακή έκδοση,
Αθήνα 1994

Το περιοδικό Γκλκ κυκλοφόρησε το δεύτερο του τεύχος (περ. 300 σελ.). Μεταξύ των άρθρων, ειδικού ενδιαφέροντος, ξεχωρίζουν για τους αναγνώστες μια εκδοχή της Αναστασίας Στρατή: "Το διεθνές νομικό πλαίσιο προστασίας της

υποβρύχιας πολιτισμικής κληρονομιάς» (σσ. 7-34) καθώς και τη βιβλιογραφία του Παν. Ματθαίου για τη συλλογική εργασία (επιστ. Γρ. Καυκάσιος και Κτ. Σπυριδωνίδης) με τίτλο: *Θεσμοί παρέμβασης σε κέντρα πόλεων. Η περίπτωση του Ιστορικού και Εμπορικού Κέντρου της Θεσσαλονίκης*, έκδ. του Α.Π.Θ. 1994. Η ύλη του περιοδικού περιλαμβάνει άρθρα που άπτονται της νομολογίας και της νομθεσίας, βιβλιοπαρουσιάσεις και την επικαιρότητα.

Οι δομές της καθημερινής ζωής: Το δυνατό και το αδύνατο.

Υλικός Πολιτισμός - Οικονομία και Καπιταλισμός, 15ος -18ος αιώνες
Φερνάν Μπροντέλ
Εκδ. Μορφωτικό Ινστιτούτο Αγροτικής Τράπεζας

“Υλικός Πολιτισμός-Οικονομία και Καπιταλισμός, 15ος-18ος αιώνες”. Είναι ο γενικός τίτλος του τρίτου έργου υποδομής του Φρ. Μπροντέλ, σε ελληνική μετάφραση Αικατερίνης Λαδουράκη. Στον πρώτο τόμο (700 σελ.) ο συγγραφέας ασχολείται με τα μικρά εκείνα καθημερινά πράγματα που συνιστούν τον υλικό πολιτισμό και, ενώ συχνά περνούν απαρατήρητα, εντοπιστά αυτά απαραίτητα την κοινωνία, τη ζωή και τον πολιτισμό. Το βασικό για τη γνώση του πολιτισμού έργο του Φ. Μπ. απαντά σε πολλά ερωτήματα, απλά και λογικά, που έχουμε όλοι μας όταν σκεφτόμαστε το παρελθόν: Πότε πρωτοχρησιμοποιούν οι Δυτικοί το πύρινο; Τι νόημα υπάρχει στο να επισκεφτεί κανείς μια ξένη πόλη; Πότε εμφανίζεται η “μυδα”; Οι απαντήσεις έρχονται φυσικά από την ανάλυση των κοινωνιών και των κοινωνικών συνθηκών με την πένα του μεγάλου γνώστη της “Ιστορίας”.

Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου

Ζηνιγιάνα έκδ. εκπαιδ. προβληματισμού
Μυτιλήνη Οκτ.-Δεκ. 1994

Στην πλαίσια προσημοκρίτητος, προικισμένη με πολλές δυνατότητες, εκφρασμένες μέσα από τη ζωγραφική, το χιουμοριστικό σκίτσο, τη δημοσιογραφία, τη λογοτεχνία, και την επιστήμη, του Μιλτιάδη Παρασκευαΐδη, είναι αφιερωμένο το τ.16. Στο τεύχος αυτό περιλαμβάνονται και άρθρα του Μ. Π. που αφορούν σε αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και συνεντεύξεις από διαπρεπείς αρχαιολόγους που πήρε ο συγγραφέας, ο οποίος συν

τοίς άλλους, υπήρξε και αξεχάστος δασκάλας στα χρόνια του '40.

National Geographic (vol. 187)

Washington, Apr. 1995

Στο τεύχος 187 του αμερικανικού περιοδικού *National Geographic* δημοσιεύεται άρθρο με θαυμάσιες φωτογραφίες χάλκινων γλυπτών που βρέθηκαν το 1992 στην Αδριατική θάλασσα, έξω από το Μπρίντζι. Η αποσπασματικότητα των ευρημάτων και οι μεγάλες διαφορές ρυθμού και κλίμακας οδήγησαν τους μελετητές στο συμπέρασμα πως οι Ρωμαίοι μετέφεραν στην Ιταλία παντός είδους χάλκινα έργα, προκειμένου να τα λύσουν και να τα μεταμορφώσουν σε σταθιά και πανοπλίες. Το συμπέρασμα αυτό ταιριάζει με όσα σχετικά αναφέρει ο Πλίνιος ο πρεσβύτερος τον 1ο μ.Χ. αι.

Η καθημερινή ζωή των θεών της Αιγύπτου

D. Meeks & C. Favard
Meeks
Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1995

Στη σειρά “Ασώ και Πολιτισμοί” το βιβλίο αυτό παρέχει πληροφορίες για τη ζωή τόσο των απλών ανθρώπων όσο και των Φαραώ. Η αιγυπτιακή τέχνη μας έδωσε εικόνες των θεοτήτων, ζωγραφιστές ή σκαλισμένες, με ιερατική μορφή και κίνηση στιλιζαρισμένη. Οι συγγραφείς μας εισάγουν μέσω της κοινωνίας των θνητών σε αυτήν των θεών της Αιγύπτου. Μα κοινωνία όπου η καθημερινή ζωή είναι γεμάτη από ανθρώπινα συναισθήματα, που γίνονται έριδες και διενέξεις. Οι θεοί και ο βασιλιάς – ο μόνος μεσοκαθέτης μεταξύ ανθρώπων και θεών – είναι αυτοί που διασφαλίζουν τις ισορροπίες: γένεση του συμπαντος, μηχανισμοί οργάνωσης και λειτουργίας του.

Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη

Δημήτρης Σταμέλος
Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1994

Πρόκειται για την τρίτη, αναθεωρημένη ή επαιυμένη έκδοση της παρουσίασης της Νεοελληνικής Λαϊκής Τέχνης, που φέρει τον επεξηγηματικό υπότιτλο “Πηγές, προσανατολισμοί και κατακτήσεις από τον ΙΣΤ’ αι. ως την εποχή μας”, στη σειρά “Το μυστικό και το παράδειγμα”. Η μελέτη αυτή, καλοστημένη και συνοπτική, κομίζει πλη-

θος πληροφοριών και βοηθά το αναγνώστη να καταλάβει και να αξιολογήσει μια μορφή τέχνης που δεν υπακούει στην αυστηρή θεωρία, εφ’ όσον πηγάδι μοναχά από την έμπνευση. Είναι ένα χρήσιμο πόνημα για όσους ενδιαφέρονται για τις ρίζες της κάθε μορφής ελληνικής τέχνης. Η μόνη αδυναμία του βιβλίου, για την οποία δεν ευθυνται ο συγγραφέας, είναι η αποδότηση των ασπρόμαυρων φωτογραφιών.

Συνοπτική Ιστορία των Λατινικών Γραμμάτων

Σ. Κ. Σακελλαροπούλου
Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1995

Εύχρηστο εγχειρίδιο ιστορίας της Λατινικής λαγοτεχνίας (ποίησι, λογογραφία), που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των φοιτητών του Φιλολογικού Τμήματος των φιλοσοφικών σχολών. Το έργο καλύπτει την περίοδο της ιστορίας των λατινικών γραμμάτων από την ίδρυση της Ρώμης έως την κατάλυση του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους. Η ύλη είναι χωρισμένη κατά περιόδους, στις οποίες παρουσιάζονται τα λογοτεχνικά είδη και οι συγγραφείς που τα εκπροσωπούν.

Χαίρες και Καλλιπρόο

Χαρίτων Α Αφροδισεύς
Μετ. Βασ. Λεντάκης
Εκδ. “Το Ροζακίο”, Αθήνα 1995

Το ελληνιστικό μυθιστόρημα (1ος π.Χ. αι. - 3ος μ.Χ. αι.) ήταν είδος που διαβαζόταν πλατιά. Απλά έως απλοϊκά, τα θέματα είχαν την απήχηση των σημερινών “ελαφρών” μυθιστορημάτων. Όμως στις μέρες μας αποτελούν πηγή πληροφοριών για την κοινωνία της εποχής τους. Στο βιβλίο αυτό βρίσκονται συγκεντρωμένα πέντε μυθιστορήματα μετεφρασμένα με τέχνη, που διασκεδάζουν χάρη στην ελκυστική και αναλαμπή χρήση “λόγιας”, καθώς και φανερώσεων συγγραφέων πολλές πτυχές της ζωής και της κοινωνικής οργάνωσης της εποχής τους.

Οι Κυκλάδες στην Εποχή του Χαλκού

R.L.N. Barber
Εκδ. Εμπροχική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1994

Πολύ χρήσιμο για τους ερευνητές, τους σπουδαστές και όσους ενδιαφέρονται να γνωρίσουν τα των Κυκλάδων στην αρχαιότητα, το βιβλίο αυτό είναι ένα “δωρό” που κάνει στους Έλληνες η ΕΤΕ. Ο

συγγραφείας παρουσιάζει ευρήματα, χώρους και πληροφορίες με τρόπο όσο γίνεται πιο αντικειμενικό και προσπαθεί να βγάλει συμπεράσματα μέσα από τα δεδομένα στοιχεία. Είναι ένα βιβλίο που δεν προσφέρει έτοιμη, προκατασκευασμένη θεωρία αλλά που οδηγεί τον αναγνώστη στην αναγνώριση-αποκρυπτογράφηση των αρχαιολογικών καταλοίπων.

Μεγάλοι ιδρυτές θρησκειών

Επιμ. Peter Antes
Εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα 1995

Στον συλλογικό αυτό τόμο, όπου παρουσιάζονται οι ιδρυτές των μεγάλων θρησκειών και οι θεωρίες τους, παρακολουθείται παράλληλα η σχετική διεθνής επιστημονική έρευνα και εξετάζεται το κατά πόσον η μεταγενέστερη εικόνα τους παραμένει πιστή προς το πνεύμα των ιδρυτών τους. Η μετάφραση είναι των Δ. Γεροβασιλείη και Μ. Φράιμπερ.

Τετράδια μελέτης της Κύπρου

Εκδ. Πολιτιστικό Κέντρο Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου

Ένα εξαιρετικό λεύκωμα κυκλοφόρησε από το Πολιτιστικό Κέντρο της Λαϊκής Τράπεζας της Κύπρου. Με εισαγωγή του Ανδρέα Μαλέκου, μορφωτικού ακολούθου της Κυπριακής Προεδρείας στην Αθήνα και διευθυντή του πάντα τόσο δραστήριου πολιτιστικού Σπιτιού της Κύπρου, η πολιτική αυτή έκδοση έρχεται να πλουτίσει τη σχετική βιβλιογραφία.

Η επιλογή των κειμένων και οι μεταφράσεις από την Άννα Μαραγκού καθώς και η γενική επιμέλεια από την ίδια και τον Ανδρέα Μαλέκο Ενασφαιρόνουν στο φως το περιφημό λεύκωμα Rixter.

Ο Max-Othelphals-Richter ήρθε στην Κύπρο ως ανταποκριτής εφημερίδων, όταν οι Άγγλοι κατέλαβαν το νησί το 1878. Τα πολιτικά του όμως ενδιαφέροντα μετατράπηκαν γρήγορα σε αρχαιολογικά. Έτσι ανασκαφές περιοχές της Λάρνακας-Κίτιου, Σαλαμίνας, Άγκας, Ορμυθίας και άλλων περιοχών. Τελικά το λεύκωμα δημιουργείται σ' ένα από τα ταξίδια του στην Μεγαλόνησο το 1895.

Το Λεύκωμα αποτελείται από 129 πρωτότυπες φωτογραφίες και οκτώ αυθεντικές υδατογραφίες, που είναι έργα του E.G. Foot και του ίδιου του Richter. Έτσι έχουμε μπροστά μας μια πολύτιμη μαρτυρία και αυθεντική απεικόνιση του

χώρου, των θήων και των εθίμων, της αυτόχθονης κυπριακής παράδοσης.

Νίκος Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής Ε.Μ.

Athenian Potters and Painters

Συλλογική παρουσίαση
Εκδ. Gennadius Library - A.S.C.S.,
Αθήνα 1994

Θαυμάσιο πράγμα οι εκθέσεις αλλά πολύτιμοι και οι κατάλογοί τους, κυρίως όταν είναι καλά κατασκευασμένοι σαν αυτόν που κυκλοφόρησε η Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών για την έκθεση "Αθηναίοι αγγειοπλάστες και ζωγράφοι" (1/12/94-1/3/95). Τα εκθέματα, και επομένως και τα παρουσιάζόμενα στοιχεία, προέρχονται από τη συλλογή της Αμερικανικής Σχολής που δημιουργήθηκε για διδακτικούς σκοπούς, προκειμένου να χρησιμεύει ως "δείγμα" για τους φοιτητές που έρχονται από ξένα πανεπιστήμια για να μελετήσουν την αρχαία ελληνική τέχνη.

Τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου

P. Clayton & M. Price
Εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1994

Στο βιβλίο αυτό δίνεται η περιγραφή των επτά θαυμάτων του αρχαίου κόσμου, απεικονίζεις τους επάνω σε νομίσματα, ανάγλυφα κ.ά. καθώς και περιγραφές των ίδιων των αρχαίων που τα θαύμαζαν. Αξίζει τον κόπο να υπάρχει στη βιβλιοθήκη αυτού του βιβλίου για να θαυμάσετε ποια είναι και τα επτά θαύματα του (αρχαίου) κόσμου.

Από τον κόσμο της Εδέμ Γρηγόρη Τσούνη

Εκδ. Δελφίνι, Αθήνα 1995

Αν και όχι αρχαιολογικό, το βιβλίο αυτό αναφέρεται σε τούτη τη στήλη γιατί θεωρούμε πως η ευαισθητοποίηση των παιδιών σε θέματα περιβάλλοντος τα βοηθά να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν τη σημασία της πολυσυμμετκής με κληρονομιάς και να συνεδηλοποιήσουν την ευθύνη τους απέναντι στα "κοινά". Το βιβλίο του Γ.ρ. Τα. είναι χτισμένο με μικρές ιστορίες (των 2-4 σελ.), που αναφέρονται ή καθεμιά σε ένα διαφορετικό ζώο. Εισάγει τα παιδιά στα μυστικά του ζωικού βασιλείου απομυθοποιώντας τις αντιλήψεις για τα "κακά ζώα", τα οποία δίνει με την αληθι-

νή τους διάσταση και μορφή ως μέρος μιας αλυσίδας που ο κάθε κρίκος έχει την ίδια αξία με όλους τους άλλους.

Περιβάλλον, άγνοια και λάθη

Λήδα Μπουζάλη
Εκδ. Δελφίνι, Αθήνα 1995

Με το ίδιο σκεπτικό αναφέρουμε και το βιβλίο της Λ. Μπ., που σχετίζεται με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και, χωρίς να προτείνει λύσεις, οδηγεί τον αναγνώστη στη συνεδητοποίηση ορισμένων αληθειών, διαδικασία απαραίτητη για τη σωστή λειτουργία του ατόμου μέσα στο σύνολο.

Και τα δύο βιβλία έχουν ευχάριστη εμφάνιση, αν και πολλές είναι οι ασυνέπειες στη μορφή των κειμένων, για τις οποίες ευθύνεται ο εκδότης.

Η επανέκδοση της «Γεωγραφίας πολιτικής, νέας και αρχαίας, του νομού Αργολίδος και Κορινθίας»

Αντώνη Μηλιαράκη
Εκδ. Καραβία

Από τον εκδοτικό οίκο Διον. Καραβία, στη σειρά των αναστατικών εκδόσεων του, κυκλοφόρησε η αναπαραγωγή, με φωτογραφική μέθοδο, της σημαντικής "Γεωγραφίας" του Μηλιαράκη. Το βιβλίο αυτό αποτέλεσε σταθμό για την εποχή του (1886), διότι απτήχθηκε σε προχωρημένη μεθοδολογία και σε εξαντλητική έρευνα των γραπτών πηγών, σε συνδυασμό με συστηματική περιήγηση στο συγκεκριμένο σε όλη την περιοχή. Αν ληφθούν υπόψη οι μεγάλες δυσκολίες διακίνησης και η έλλειψη επαρκούς οδικού δικτύου, η περιήγηση αυτή, που διήρκεσε τρεις μήνες, κατά το 1884 και ένα μήνα το 1885, εγγίζει τα όρια της πλήρους ερευνητικής κάλυψης, ενώ κρίνεται συγχωρητά η αδυναμία επίσκεψης σε ορισμένα σημεία του τότε νομού Αργολοκορινθίας. Ο συγγραφέας έλαβε υπόψη του, με διορθωτικές μάλιστα εκτιμήσεις εκ μέρους του, όλη την υπάρχουσα βιβλιογραφία, την τελευταία λέξη της χαρτογραφίας της εποχής, που συμπληρώνει με ειρήνη πληροφορίες και τοπωνύμια, όπως του περιφημού γαλλικού χάρτη του 1852, ενώ δεν του διαφεύγει ούτε η πραγματεία περί Ελλάδος του Έλχηνα ανθρωπολόγου Κλωνός Στεφανόου (ονομαζόμενος: Κλων [ονομία] Στεφανός [επώνυμο]), που τυπώθηκε στο

Παρίσι το 1884. Για τη συγγραφή του έργου του προκάλεσε συλλογή στοιχείων από δημάρχους των 32 δήμων του νομού, τα οποία στάλθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Η "Γεωγραφία" του Μηλιάρη είναι "νέα" και πολιτική", δηλαδή περιγραφή του γεωγραφικού αναγλύφου της περιοχής και πλήρης καταγραφή πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων για τον πληθυσμό, την οικονομία και τη διοικητική οργάνωσή της. Είναι όμως, κατά ένα μέρος, και αναφορά σε γεωγραφικά δεδομένα της αρχαίας εποχής, ενώ δεν λείπουν, ως προς αυτήν, και πρόσθετα ιστορικά στοιχεία. Στις 318 σελίδες του βιβλίου και στο χάρτη που το συνοδεύει δίδεται μία πολυπρισματική εικόνα δεδομένων ενός μεγάλου γεωγραφικού διαμερισμού της Ελλάδας, στην αρχή του τελευταίου τετάρτου του περασμένου αιώνα. Βιβλίο χρήσιμο, λοιπόν, αφού ήταν και παντελής δωρεάν, που περιέχει και παρατηρήσεις οι οποίες ξεπερνούν τα όρια του χρόνου. Αντιγράφουμε εδώ μόνο τις σκέψεις του Μηλιάρη για τη μανία μετονομασίας τοπωνυμίων, η οποία συνεχίζεται και στις μέρες μας:

"Παρεδόχην κατά κανόνα τα κοινά ονόματα των τόπων, αντί των αρχαίων ὧν τινες γεωγραφούντες ποιούνται χρῆσιν διότι προεβέβη οὗτοι ουδεὶς ἔχει το δικαίωμα ἀνευ λόγου ν' ἀνταλλάξῃ ονόματα κοινὰ γεωγραφικὰ, προ αἰώνων καθιερωθέντα, συνδεδεμένα ἀναποσπαστικὰ μετὰ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ τῆς νέας ιστορίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τῶν ἐνόντων σχέσεων τῶν κατοίκων, μετὰ τῆς συνηθείας, μόνον καὶ μόνον διότι θεωρεῖ ταῦτα βαρβάρων, οὐλαϊκῶν, ἐνετικῶν ἢ τουρκικῶν. Ἀν τὰ ονόματα ταῦτα εἴνε ἰχνη διαβάσεως ξένων φυλῶν ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ εὐδαφους, τίς ἔχει το δικαίωμα να διαγράψῃ τὰ ἰχνη τῆς ιστορίας;"

Βασίλειος Κ. Δωροβίνη

Θεσσαλία, Τρίκαλα-Καλαμπάκα-Καστράκι Εκδ. Θεσσαλός, Λάρισα 1994

Μία καλαίσθητη έκδοση σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων αυτή που παρουσιάζουμε, με 25 χαλκογραφίες του Tany Notton σχολιασμένες από την André Notton. Το βιβλίο περιέχει εισαγωγικό σημείωμα-επιστολή του αιμνηστού Καθηγητή και Ακαδημαϊκού Αναστασίου Ορφάνδου και είναι απόδοση στα ελληνικά από τη γαλλική έκδοση του 1943 που είχε τυπωθεί στην Αθήνα από τον εκδοτικό οίκο "Le Buir", μέσα στη δίνη του πολέμου.

Πρόκειται για μια αξιολογή επανέκδοση, την οποία με τη γνωστή του ευαισθησία επιμελήθηκε ο ρέκτης εκδότης Νίκος Παπαθεοδώρου, από τη Λάρισα. Οι εκδόσεις "Θεσσαλός", που έχουν ήδη στο ενεργητικό τους άλλα δυο σημαντικά ποιητικά τοπικού χαρακτήρα, αλλά γενικότερου ενδιαφέροντος, αποδεικνύουν ότι σ' αυτή τη χώρα σχεδόν κάθε θετική συμβολή στον πολιτισμό γίνεται τελικά μέτρα από την αφοσίωση και το μεράκι κάποιων ανθρώπων, όπως ο γιατρός κ. Παπαθεοδώρου, που θέλουν και μπορούν να προσφέρουν δημιουργικό έργο στο χώρο της παιδείας, των γραμμάτων, της τέχνης κλπ.

Με την απόδοση λοιπόν από τη γαλλική (για πρώτη φορά), που οφείλεται στη Μαρία Τηλίου, και με σχόλια και σημειώσεις του συμβούλου των εκδόσεων "Θεσσαλός" Κώστα Ξπανού, το πολιτμιο αυτό βιβλίο με τις 25 ωραιότερες χαλκογραφίες του T. Notton έρχεται να πλουτίσει τις γνώσεις μας πάνω στον χαμένο, κατά μεγάλο ποσοστό, πολιτισμό της Θεσσαλίας. Γιατί στο έργο αποδίδεται θαυμάσια η προ του Β' Παγκοσμίου πολέμου υψισταμένη μορφολογική συγκρότηση των παραδοσιακών οικισμών, που με τη μεγάλη του δεξιοτεχνία αποτύπωσε ο φιλέλληνας Notton στις σπάνιες ευαισθησίας χαλκογραφίες του. Ευχόμαστε οι εκδόσεις "Θεσσαλός" να μας χαρίσουν και στο μέλλον πολύτιμα βιβλία.

Νίκος Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Ελληνική Τέχνη

Εκδ. Εκδοτική Αθηνών

Οι πρώτοι έξι τόμοι της σειράς Ελληνική Τέχνη έχουν ήδη κυκλοφορήσει και έχουν εισπράξει θετικότερες κριτικές και παρουσιάσεις και από τις σελίδες της Αρχαιολογίας.

Το φιλόδοξο έργο θα ολοκληρωθεί με την έκδοση άλλων 9 τόμων και θα καλύψει όλες τις πτυχές της "ιδιορρυθμίας" της ελληνικής τέχνης από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Έργο συνολικό και συλλογικό, με συντάκτες ειδικούς ερευνητές και μελετητές αναγνωρισμένου επιστημονικού κύρους, η έκδοση αποτελεί καρπό μακροχρόνιου σχεδιασμού, στον οποίο αποφασιστικά συνέβαλαν ο αιμνηστος κορυφαίος αρχαιολόγος Μανώλης Ανδρόνικος και οι ακαδημαϊκοί Μανώλης Χατζηδάκης και Χρυσάνθος Χρήστου για την Αρχαιότητα, το Βυζάντιο και τους νεότερους χρόνους αντίστοιχα. Σύμφωνα με την κοινή δομή των 15 τόμων, το πρώτο μέρος κάθε

νόσ από αυτούς αποτελείται από ένα εισαγωγικό συνθετικό κείμενο και στο δεύτερο μέρος ακολουθούν οι πιστοτέρως δυνατόν απεικονίσεις (200 περίπου έγχρωμες εικόνες σε κάθε τόμο) των λαμπρότερων και πιο αντιπροσωπευτικών έργων, που ανήκουν στο είδος παρουσιάζει ο κάθε τόμος. Τέλος, το τρίτο μέρος αποτελείται από περιγραφές και αισθητικές αναλύσεις κάθε εικονιζόμενου έργου, βιογραφικά σημειώματα, κ.ά. Κάθε τόμος συμπληρώνεται με βιβλιογραφία, ευρετήρια και, όπου κρίθηκε αναγκαίο, γλωσσάριο και διαγράμματα.

Η σειρά κυκλοφορεί και στην αγγλική γλώσσα, γεγονός που θα συμβάλει στην προβολή της ελληνικής τέχνης και του ελληνικού πολιτισμού γενικότερα και στο εξωτερικό.

Οι πρώτοι έξι τόμοι έχουν τους τίτλους: "Η Τέχνη της Ελληνικής Τέχνης", "Βυζαντινά Υψηλικά", "Βυζαντινές Ταγογραφίες", "Νεοελληνική Χαρακτική", "Αρχαία Λαμπα" και "Αιλική Τέχνη" (ζημ. συντ. Εκδόθηκε πρόσφατα ο 6-8-80μος τόμος: "Χαλκογραφική Βυζαντινών Χειρογράφων"). Οι πρώτοι αυτοί τόμοι είναι αρκετοί για να πείσουν για τη σπουδαιότητα του έργου, που υπολογίζεται να ολοκληρωθεί σύντομα, καλύπτοντας ένα μεγάλο κενό στη βιβλιογραφία. Σε άρτια τυπογραφία και αισθητική εμφάνιση, όπως όλα εξάλλου τα βιβλία της "Εκδοτικής Αθηνών", η σειρά δίκαια έχει καταλάβει ζηλευτή θέση στο χώρο της καταγραφής της ιστορίας της ελληνικής εικαστικής δημιουργίας, από τη νεολιθική εποχή έως την εποχή μας. Το έργο, εύληπτο και για τον ειδικό αναγνώστη, διακρινεται, εκτός των άλλων, από μια άνετη δομή όσον αφορά τη χρήση του. Εργαλείο λοιπόν συνολικής θεωρήσης της ελληνικής τέχνης, που είναι πιστευόμην απαραίτητο στα ράφια κάθε βιβλιοθήκης, μια και η τέχνη αποτελεί κορυφαία έκφραση του ελληνικού πολιτισμού.

Νίκος Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Συνοπτική Ιστορία των Τεχνών

Bruno Jacomy

Εκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα, Αθήνα 1995

Σημαντικό έργο που είδε το φως στην Γαλλία το 1990, το βιβλίο του Β. J. κυκλοφορεί σε μετάφραση της Κρ. Αργιαντώνη. Ο συγγραφέας χωρίζει σε έξι περιόδους την ιστορία και, δίνοντας μια συνθετική επισκόπηση της καθεμιάς ως εισαγωγή στις επιτεύξεις που πραγμα-

τοποθήχον κατά τη χρονική αυτή περίοδο, προχωρεί στην παρουσίασή τους. Η πλούσια εικονογράφηση, επεξηγηματική του κειμένου, και ο γρήγορος ρυθμός της γραφής κάνουν αυτό το βιβλίο ένα ευχάριστο εργαλείο.

Οι Επτά Αστέρες της Αποκαλύψεως

Γεώργιος Λαμπάκης
Εκδ. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 1995

Πρόκειται για φωτομηχανική ανατύπωση του έργου του 1909, στο οποίο ο αρχαιολόγος Γ. Α. περιγράφει και αναλύει ιστορία και μνημεία, αρχαία, βυζαντινά και νεότερα, «κα την νυν κατάσταση» (πληθυσμός, σχολές, πολεοδομική οργάνωση) επτά εκκλησιών της Ασίας τις οποίες αποδόθηκε. Το οδοιπορικό αυτό, γραμμένο από λόγιο, αποτελεί μια από τις πιο έγκυρες μαρτυρίες. Είναι πολύ χρήσιμο βοήθημα για όποιους ενδιαφέρονται για τα μέρη αυτά και όσους θέλουν να έχουν μια εικόνα των μεκρασιατικών εκκλησιών στο χάραμα του 20ού αιώνα. Περιγράφονται: η Έφεσος, η Σμύρνη, η Πέργαμος, η Θάττα, οι Σαρόεις, η Φιλαδέλφεια και η Λαοδικεία.

Αρχαίο ελληνικό πνεύμα

Συλλογικό έργο. Επιμ. Σπ. Μελάς
Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1994

Στον τόμο αυτόν περιλαμβάνονται οκτώ τεύχη του περιοδικού *Ελληνική Δημοκρατία*, του Σπ. Μελά, αφιερωμένα σε αρχαίους Έλληνες ποιητές και φιλοσόφους: *Αισχύλος* (1949), *Σοφοκλής* (1950), *Ευριπίδης* (1951), *Αριστοφάνης* (1952), *Πίνδαρος* (1953), *Θεόκριτος* (1953), *Πλάτων* (1950), *Αριστοτέλης* (1952).

Το δημοτικό μας τραγούδι

Συλλογικό έργο. Επιμ. Σπ. Μελάς
Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1994

Ο τόμος περιλαμβάνει έξι τεύχη του περιοδικού *Ελληνική Δημοκρατία* του Σπ. Μελά, αφιερωμένα στο δημοτικό τραγούδι. Τεύχη: 48 (1948), 50 (1950), 55 (1950), 97 (1952), 105 (1952).

Ο Μαραθών

Βασίλειος Χ. Πετράκης
Εκδ. Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, Αθήνα 1995

Πρόκειται για οδηγό της σειράς "Αρχαία τόποι και Μουσεία της

Ελλάδος", της Α.Α.Ε. Τον έγραψε ο Β.Π., που ήταν έφορος των αρχαιοτήτων Αττικής. Λεπτομερής ξενάγηση στο χώρο, χωρίς τίποτα το πεζό, τοπογραφία, ιστορία του τόπου, περιγραφή ευρημάτων (κινητών και ακινητών), αναφορά στις τελευταίες έρευνες και θεωρίες, ο οδηγός αυτός είναι μια προκλήση για "εκδρομή". Περιέχει ό,τι επιθυμεί κανείς να ξέρει για το μέρος αυτό, που τόσο κρύβει το όνομά του σε σχέση με την ανδρεία των αρχαίων καθώς και με τα σύγχρονα ιδανικά, αφού, εκτός από τους διεθνείς Ολυμπιακούς αγώνες που έχουν θεσπίσει το Μαραθώνιο δρόμο, υπάρχει και ο (λαϊκός) Μαραθώνιος της Αθήνας.

Μακεδονική Σχολή

Ι.Μ. Χατζηφωτίτης
Εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1995

Μνημειώδες έργο, που σκιαγραφεί την ιστορία της "Μακεδονικής Σχολής", σχολής που ιδρύθηκε στα χρόνια των Παλαιολόγων και, ξεκινώντας από το Άγιον Όρος και τη Θεσσαλονίκη, έφτασε ως τη Νότια Σερβία. Κυριότερος εκπρόσωπός της υπήρξε ο Μανουήλ Πανσέληνος.

Μακεδονία: Ιστορία-Μνημεία-Μουσεία

Ιωάννης Τουράτσουλου
Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1995

Από τα ωραιότερα βιβλία που θα σας συντροφέουν στις εκδρομές ή και σε στιγμές σπιντικής ηρεμίας, φτιάχνοντας σας τη διάθεσή και κεντρίζοντάς σας τα ενδιαφέροντα. Κατατάσσεται στους "οδηγούς", αλλά είναι πολύ παραπάνω. Η χρήση της γλώσσας και η αισθητική και συναισθηματική ευαισθησία του συγγραφέα του δίνει τη διάσταση ιστορικού-λογιστεχνικού έργου.

Λάμπρος Κατσώνης (1752-1804)

Παναγιώτης Σ. Μαγιάκος
Ανατύπωση: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδείας, 1993

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδείας βεβαίως αναγκάει την ανατύπωση του βιβλίου του Παναγιώτη Σ. Μαγιάκου *Ο Λάμπρος Κατσώνης*. Στη μορφή του θαλασσομάχου Λάμπρου Κατσώνη έχει τοποθετηθεί πανάγεια η ιδέα της ανδρείας, της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας των λαών. Ο αείμνηστος συγγραφέας Παναγιώτης Σ. Μαγιάκος, κατανοώντας βαθιά την ιστορική σημασία του πρωτοεπαναστάτη ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης κατά των Τούρκων

Λάμπρου Κατσώνη, τον πέρασε στη μνήμη μας. Η ιστορική έκδοση βρήκε το δρόμο της στην παρακαταθήκη της Ελληνικής Γραμματολογίας. Τα ανατυπωμένα βιβλία διατίθενται δωρεάν από τη δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδείας.

Bronze Age News, 5

Περιοδική έκδοση
Council of Europe, Archaeological heritage, Stockholm, 1995

Κυκλοφόρησε το 5ο τεύχος της περιοδικής έκδοσης Bronze Age - "The First Golden Age of Europe", στο οποίο δίνονται πληροφορίες για ό,τι αφορά την οργάνωση της μελέτης της εποχής του χαλκού: Διεθνείς συναντήσεις και σεμινάρια, ομάδες εργασίας κάθε χώρας και δράση, τίτλοι βιβλίων (κατά χώρα), μόνιμες εκθέσεις έργων της εποχής του χαλκού σε εθνικά μουσεία, κυριότερα μνημεία και χώροι, αντίγραφα έργων της εποχής του χαλκού που πωλούνται σε μουσεία.

Greece, Blue Guide

Robin Barber
A & C Black, London 1995

Κυκλοφόρησε πρόσφατα η 5η έκδοση του αγγλικού Γαλάζιου Οδηγού της Ελλάδας, βελτιωμένη και επαυξημένη. Συνολική παρουσίαση σύμφωνα με τα πορίσματα των τελευταίων μελετών, 736 σελίδες, πλούσια ασπρόμαυρη εικονογράφηση, 16 σελ. εγχρωμών γεωγραφικών χαρτών, 8 σελ. εγχρωμ. οδικού οδηγού και 100 ασπρόμαυρα σχέδια. Τα ευανάγνωστα τυπογραφικά στοιχεία και το ανθεκτικό χαρτί είναι δύο ακόμα, όχι αμελητέα, προτερήματα.

Το τέλος του Βυζαντίου

Μαρίζα Ντεκάστρο
Εκδ. Νέοι Ακρίτες, Αθήνα 1995

Το βιβλίο αυτό γεμίζει το κενό που υπάρχει στις σύγχρονες παιδικές ιστορικές σειρές για τη βυζαντινή περίοδο. Δυστυχώς, κατά τη γνώμη μας, δεν είναι ανάλογο των άλλων ιστορικών βιβλίων της συγγραφέως, κι αυτό γιατί υπάρχει μια αναστόμια μεταξύ ύψους (η γραφή του το κάνει να μοιάζει γραμμένο για μικρά παιδιά) και περιεχομένου (οι πλούσιες πληροφορίες που περιέχει απευθύνονται σε παιδιά σωφώς μεγαλύτερης ηλικίας). Επιπλέον η εικονογράφηση το αδικεί γιατί προσφέρει μια απλοϊκή μορφή βυζαντινής εικόνας, καλοκαμωμένη μεν αλλά σε ροζ τόνους.

Αρχείο Ευβοϊκών Μελετών Εκδ. Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, Αθήνα 1992-93

Κυκλοφόρησε ο τόμος του Α.Ε.Μ. με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα περιεχόμενα.

Ξενοφών Α. Αντινάθεας, "Η Νίκη Πέρδικα για τη Σκύρο", Μ. Γ. Βαρβούνης, "Λαογραφική έρευνα και συλλογή πρωτογενούς λαογραφικού υλικού στην Εύβοια...", Ευστάθιος Κωντ. Γλάρος, "Παροιμίες γλωσσικοί ιδιωματισμοί και τοπωνύμια Αλβερνίου Ευβοίας", Παν. Γλυφός, "Ωδή στον Ανεπανάληπτο - Εισαγωγικό σημείωμα: Χρήστος Β. Χειμώνας, Jean Paul Chrielaar, "Νομισματική Εύβοια: socio-economic aspects of Euboean trade and colonization", Γιώργος Οικαράς, "Ιωάννης Τσασιός: ο Πληροίετης γιάτρος που έδρασε πατριωτικά στην Εύβοια", Γιώργος Δροσίνης, "Στον Πύργο των Γουβών - Εισαγωγικό σημείωμα Χρήστος Β. Χειμώνας, Χαράλ. Δημ. Φαράντος, "Ευλόγλυπτα τέμπλα στην Κεντρική και Νότια Εύβοια, Μέρος Α'", και βιβλιοκρισίες.

Κάστρο-Ταξίδια στην Ελλάδα του θρύλου και της πραγματικότητας Γιάννη Γ. Γκίκα

Ε' τόμος, σσ. 592. Εκδ. "Αστήρ"

Σωστά αποκαλούν τον Γιάννη Γ. Γκίκα "καστροπόρο", μια και είκοσι χρόνια τώρα ταξιδεύει σ' όλη τη χώρα μελετώντας και καταγράφοντας τα κάστρα του ελληνικού χώρου. Οδοιπορικά για 50 και πλέον κάστρα εμπεριέχει ο πέμπτος και τελευταίος τόμος της μεγάλης έρευνας του συγγραφέα. Το βιβλίο δεν είναι απλά ένα βιβλίο "ταξιδιωτικών εντυπώσεων", αλλά πιστεύουμε ένα βιβλίο που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση όλων για τη σωτηρία των μνημείων αυτών, όχι μόνο ως στοιχεία αρχιτεκτονικής, αλλά και ως στοιχεία ιστορίας, παράδοσης και λαογραφικού ενδιαφέροντος και που η παρουσία τους είναι σημαντική στην σημερινή μας ζωή.

Με πλούσια εικονογράφηση από παλιές γραβούρες, αλλά κύρια με εκείνα τα τόσο ευαίσθητα εκτίκτα του ίδιου του συγγραφέα, θαυμάσια για την αμεσότητα τους αλλά και για τη γνήσια αισθητική τους ποιότητα, συμπληρώνεται ο θαυμάσιος τόμος. Πιστεύουμε ότι καλό θα ήταν να συγκεντρωθεί το συνολικό υλικό με τα εκτίκτα του Γ. Γκίκα από τους πέντε τόμους του μνημειώδους έργου του και να γίνει κάποια έκδοση, αλλά και κάποια έκδοση χωριστά.

Πολύ ωραία, όπως πάντα, και η μακέτα του εξωφύλλου από τον Περικλή Ροβιάδη, και φυσικά η συνολική έκδοση που εγγυάται ο παλιός και πάντα ποιστικά άριστος στην παραγωγή του εκδ. οίκος "ΑΣΤΗΡ".

Νίκος Θ. Χολέβας
Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Κωνσταντινούπολη 1856 - 1908. Η ακμή του Ελληνισμού Κ. Σβολόπουλος

Εκδ. Εκδοτική Αθηνών
Αθήνα 1994

Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κ. Σβολόπουλος είναι γνωστός για τις μελέτες του γύρω από την ιστορία του νεότερου ελληνισμού και τις έρευνές του για τη βαλκανική ιστορία. Το νέο του αβιβλίο έρχεται να πλουτίσει τη βιβλιογραφία πάνω σ' ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, όπως αυτό που πραγματεύεται. Με μέθοδο και πληρότητα αναλύεται ο ρόλος της ελληνικής παρουσίας στη βασιλεύουσα την εποχή των τελευταίων σουλτάνων, έως την επικράτηση των νεοτούρκων ύστερα από την επαναστατική μεταβολή του 1908.

Στις 120 σελίδες του τόμου, που πλαισιώνεται με ενδιαφέρουσες εικονογράφηση, σημειώσεις και ευρετήριο, ο αναγνώστης μπορεί να διατρέξει με άνεση τα ιστορικά δεδομένα του ελληνισμού της Πόλης. Πράγματι, στα επτά κύρια κεφάλαια του πονήματος παρουσιάζονται όλες οι συνιστώσες που οριοθετούν την ιστορική πορεία του ελληνικού στοιχείου της Κωνσταντινούπολης. Επεί αναλύονται στα επι μέρους κεφάλαια τα παρακάτω θέματα: 1. Οι Έλληνες της Πόλης ως αυτοδύναμη εθνική ομάδα. 2. Το πρόγραμμα των μεταρρυθμίσεων: προς νέα δυναμική των Ελλήνων με την κεντρική εξουσία. Η αριθμητική παρουσία των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη. 3. Οικιστική κατανομή και κοινωνική κινητικότητα. 4. Η πρωτοπορία στα γράμματα και στις επιστήμες. 5. Επιδόσεις και κατακτήσεις στο επαγγελματικό πεδίο: πρόσδοξ και ανάδοξη. 6. Συλλογικές μορφές εθνικής αλληλεγγύης. Ο τόμος συμπληρώνεται με επίλογο συμπερασμάτων. Μεταξύ των σημαντικών πληροφοριών που αντλεί ο αναγνώστης από το βιβλίο είναι και ο κατακτητής του ελληνισμού στο χώρο των γραμμάτων και της επιστήμης, αλλά και στην "κατανομή" της τελευταίας στα διάφορα επαγγέλματα. Γεννιέται λοιπόν και η πρόταση ευρύτερης έρευνας:

ποία η συμμετοχή των Ελλήνων αρχιτεκτόνων και μηχανικών στην αρχιτεκτονική της Πόλης την εποχή που εξετάζο το βιβλίο. Οι πληροφορίες είναι αποσπασματικές, αλλά είναι ήδη γνωστά δύο τουλάχιστον ονόματα, εκείνα των αρχιτεκτόνων Νικόλη Τζελέπη, πατέρα του Πάνου Ν. Τζελέπη (1894-1976), επιφανούς αρχιτέκτονα του ελληνικού μεσοπολέμου, και Ιωάννη (Γιάνν) Ιωαννίδη, μπέη που έδρασε στην Κωνσταντινούπολη ακολουθώντας τα διδάγματα της αρχιτεκτονικής Art Nouveau που εισήγαγε ο Ιταλός αρχιτέκτων Raimondo d'Adorno και που άφησαν σημαντικά στίγματα στην αρχιτεκτονική εκείνης της περιόδου στην Πόλη. Επει το νέο βιβλίο μπορεί να αποτελέσει ένα ακόμη έναυσμα για την έρευνα μελέτη της αρχιτεκτονικής εκείνης της περιόδου μέσα από τα κτήρια ελληνικής ιδιοκτησίας αλλά και από κτήρια που σχεδίασαν Έλληνες δημιουργοί αρχιτεκτόνων. Μια διαδικασία σίγουρα επίπονη, αλλά πιστεύουμε ακέρως γειναικτική.

Νίκος Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Από τη Μήδεια στην Σαπφώ Κατάλογος έκθεσης

Εκδ. ΥΠ.ΠΟ. - ICOM, Αθήνα 1995

Ο συνοδευτικός κατάλογος της πολύ πετυχημένης έκθεσης, "Από τη Μήδεια στην Σαπφώ: ανυπόταχτες γυναίκες στην αρχαία Ελλάδα" (20·3 - 10·9/1995), περιέχει, εκτός από την παρουσίαση των εκθεμάτων, εισαγωγικά - πληροφοριακά κείμενα, χρομίσια και καλογραμμένα, και πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Τα κείμενα είναι των αρχαιολόγων Στ. Χρυσοστάθη, Αλ. Λέκα και Αγγ. Καπαράδου. Η επιμέλεια και η παραγωγή του καταλόγου έγινε από τις εκδόσεις Καπόν.

Η Θεσσαλονίκη από τις απαρχές έως τον 14ο αιώνα Ορ. Ταφραλή

Εκδ. Τροχαλία, Αθήνα 1994

Το μνημειώδες έργο του Ρομαίου του Βυζαντινού Ορ. Ταφραλή κυκλοφόρησε με συμπληρωμένη και εννημερωμένη βιβλιογραφία και μεταφρασμένο από την Αγγ. Νικολάου, με πρόλογο, βιβλιογραφικό σημείωμα και γενική επιμέλεια του Αλέξη Σαββίδη. Το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερα μέρη: 1. Ιστορία της Θεσσαλονίκης από την αρχαιότητα έως τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους. 2. Η χριστιανική Θεσσαλονίκη. 3. Η ιστορία

της Θεσσαλονίκης από τον 6ο έως τον 14ο αιώνα. Το 4ο μέρος του βιβλίου περιέχει συμπληρωματικές πληροφορίες.

Η βυζαντινή παράδοση μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης

Συλλογικός όρος
Εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα 1995

Διακεκριμένοι Έλληνες και ξένοι επιστήμονες ανενεργήσαν στον τόμο αυτόν, στον οποίο πραγματεύονται το πως διαμορφώθηκε η βυζαντινή παράδοση μετά την Άλωση.

Η βυζαντινή Ρόδος

Αλέξης Γ. Κ. Σαββίδης

Εκδ. Τροχάλια, Αθήνα 1994

Με τον πλήρη τίτλο: "Η βυζαντινή Ρόδος και οι Μουσουλμάνοι. Προβλήματα σχετικά με τις αραβικές και τις τουρκικές επιδρομές κατά του νησιού από τα μέσα του 7ου έως τις αρχές του 14ου αιώνα", κυκλοφόρησε το πάρα πολύ ενδιαφέρον και πλούσιο σε πληροφορίες βιβλίο του βυζαντινολόγου Αλέξη Σαββίδη, στο οποίο εξετάζεται η εξεχούσα θέση που κατείχε η Ρόδος τόσο ως προπύργιο στο αμυντικό σύστημα της βυζαντινής αυτοκρατορίας όσο και ως κόμβος των πολιτισμικών Ανατολής και Δύσης. Ο συγγραφέας είναι πλεονέκτης της ιστορίας, που μέχρι τώρα είχαν παραμείνει σχεδόν ανεξερεύνητες, αντιπαραβάλλοντας ελληνικά και αραβικά κείμενα της εποχής.

Λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας

Χαρ. Αθ. Μπαλάς
Εκδ. Δημ. Ν. Παπαδμή, Αθήνα 1995

Σημαντική προσφορά στη μελέτη της γλώσσας είναι οι ερμηνευτικό - ετυμολογικό Λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας του Χ. Α. Μπαλά, που στο επίμετρό του περιέχει και επιλογή αρχαίων ελληνικών παροιμιών.

Νέο Ελληνικό λεξικό

Εμμ. Κριαρά
Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1995

Το λεξικό αυτό εκπονήθηκε από ομάδα φυλόλογων από την καθοδήγηση του μελετητή της ελληνικής

γλώσσας και γραμματικής Εμμ. Κριαρά. Είναι ένα έργο πλήρες, στο οποίο προβάλλεται ο πλούτος της Δημοτικής γλώσσας. Για την κάθε λέξη αναφέρονται ερμηνείες με πολλά παραδείγματα χρήσεων, ετυμολογία, συνώνυμα, αντίθετα και παράγωγα. Το έργο αυτό δεν πρέπει να λείπει από καμία βιβλιοθήκη.

Ανασκάπτοντας το Παρελθόν

Γιάννης Σακελλαράκης
Εκδ. Άμμος, Αθήνα 1995

Το βιβλίο αυτό, γραμμένο από τον καθηγητή κ. Γιάννη Σακελλαράκη, δεν δίνει μονάχα τη διαδικασία και την τεχνική της ανασκαφής ενός αρχαιολογικού χώρου. Πηγαίνει παρ'όλα, εκθέτοντας σκέψεις και συναισθήματα του ανασκαφέα. Σκόβοντας, γυρεύουμε τις ρίζες του ανθρώπου, γυρεύοντας ψάχνουμε για τις ίδιες μας τις ρίζες. Η έκδοση, επιβλητική, πολυτελής και πολυχρωμή, διασπά το νου και το μάτι, όπως και η αναζήτηση μέσα από τα στοιχεία της φύσης.

Περί της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής

Πλίνιος
Εκδ. Άγρα, Αθήνα 1994

Πρόκειται για το 35ο βιβλίο της Φυσικής Ιστορίας του Πλίνιου, σε μετάφραση από τα λατινικά του Τάσου Ρούσου και του Αλέκου Λεβίδη, με πρόλογο, σημειώσεις και γενική επιμέλεια του δεύτερου. Πρόκειται ίσως για το σημαντικότερο βιβλίο που εκδόθηκε μέσα στο 94. Μεταφρασμένο θαυμάσια από τα λατινικά - πόσα έργα προτείνουν οι Έλληνες εκδόσεις σε απευθείας μετάφραση από τα λατινικά -, το έργο αυτό είναι η αμειώτερη μαρτυρία περί αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής. Σημειώσεις και σχόλια πλατύνουν επιπρόσθετα το κείμενο, το οποίο συμπληρώνουν πολυάριθμες εγχρωμές φωτογραφίες από έργα της αρχαιότητας που το υποστηρίζουν επάξια. Θεωρούμε πως το βιβλίο αυτό δεν πρέπει να λείπει από καμία βιβλιοθήκη.

Οι Ινδοευρωπαίοι

J. P. Mallory
Εκδ. Δελφίνι, Αθήνα 1995

Ενδιαφέρον έργο, μεταφρασμένο από την Ελ. Αστερίου, εξετάζει, παραθέτοντας και άλλες απόψεις

επί του θέματος, τον χρόνο και τον τρόπο εξάπλωσης των ινδοευρωπαίων λαών.

La langue du roman byzantin 'Callimaque et Chrysorrhoe'

Photis Apostolopoulos
Εκδ. Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 1984

Τέσσερα χρόνια μετά το θάνατο του Φώτη Αποστολόπουλου εκδόθηκε από την Ακαδημία Αθηνών η διδακτορική του διατριβή με θέμα η γλώσσα του βυζαντινού μυθιστορήματος "Καλλιμαχός και Χρυσόρροη". Στο έργο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά η κωδικοποίηση όλων των γλωσσικών φαινομένων. Το εγχειρίδιο ήταν πρωτοποριακό και μοναδικό. Το μυθιστόρημα, δύσκολο απ' εαυτό, μας έχει παραδοθεί από ένα μοναχό αντίγραφο, νεότερο κατά δύο αιώνες από τη συγγραφή του.

Το χαρακτηρίζει η γνώση στη γλώσσα μας διγλωσσία: αρχαϊζουσα και καθομιλουμένη. Η μελέτη περιλαμβάνει, εκτός των πινάκων και ευρετηρίων. Μέρος Α, Φωνολογικά επίπεδο-Φωνήματα. Μέρος Β, Η Μορφολογία των λέξεων, Μέρος Γ, Η Σύνταξη. Μέρος Δ, Το λεξιλόγιο. Μέρος Ε, Η Μετρική των στίχων του μυθιστορήματος.

Inventaire Methodique de Linguistique Byzantine (Grec médiéval)

Photis Apostolopoulos
Εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1994

Το Inventaire Methodique de Linguistique Byzantine (Grec médiéval) είναι η συγκαμμένη μιας έρευνας για τη Μεσαιωνική Ελληνική, του Φώτη Αποστολόπουλου, που του ανατέθηκε από το C.N.R.S. Στη βιβλιογραφία αυτή -εργασία απαραίτητη για τους βυζαντινολόγους αλλά και τους ειδικούς γλωσσολόγους και πρώτη στο είδος της- επιλέγεται και καταγράφεται με αξιολογικά κριτήρια το γλωσσικό υλικό της μεσαιωνικής ελληνικής. Στα 1877 λήμματα -βιβλία και άρθρα- της εργασίας αυτής εξετάζονται οι ενόπτητες του γλωσσικού υλικού της μεσαιωνικής ελληνικής: η φωνητική, η μορφολογία, η ετυμολογία, η σημασιολογία, η σύνταξη και η υφολογία. Τα εξι ευρητήρια της μελέτης αυτής γίνονται ερωτήματα που οδηγούν στη συστηματική διερεύνηση θεμάτων, όπως: α. το λεξιλόγιο της μεσαιωνικής ελληνικής σε σχέση

με αυτό της νέας ελληνικής, και β. διαβάρωση του συνότου λόγου: η σύνταξη και το ύφος στους βυζαντινούς συγγραφείς και στα βυζαντινά ανώνυμα κείμενα. Τα δύο αυτά βιβλία αποτελούν ενότητα ως μοναδικά εργαλεία για τη σωστή κατανόηση και χρήση της ελληνικής γλώσσας των βυζαντινών χρόνων.

Το ταξίδι στον αρχαίο κόσμο
Lionel Casson
Εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1995

Το βιβλίο αυτό, αν και γράφτηκε πριν από 20 χρόνια, δεν έχει ξεπεραστεί. Μεταφρασμένο από την Λίνα Σταματιάδη, το κείμενο του L. C. μας μεταφέρει γύρω στο 3.000 π.Χ., στα χρόνια των μετακινήσεων των κατοίκων της Αιγύπτου και της Μεσοποταμίας, και μας φέρνει ως τα ταξίδια των χριστιανών προσκυνητών του θού αιώνα. Διακρίνεται καλλιπώς όλα τα θεματικά βασικά σημεία: ποια ταξίδια είναι και για ποιο λόγο, πώς μετακινούνταν σε ξηρά και θάλασσα και με τι μέσο, τις ανέσεις του ταξιδιώτη, και πάνω απ' όλα τη φύση του αρχαίου τουρισμού: τα δρομολόγια, τις περιοχές και τα αξιοθέατα που συγκεντρώνουν την προστίμηση των ταξιδιωτών, τα μυσεία, τους ξεναγούς, τους ταξιδιωτικούς οδηγούς, τη συμπεριφορά του περιηγητή. Η μελέτη βασίζεται, εν πολλοίς, στις αρχαίες πηγές και χάρη στη γραφή της μεταμορφώνεται σε ευχάριστη μυθιστορηματικό ανάγνωσμα.

Η αρχιτεκτονική στην αρχαία Ελλάδα
Wolfgang Muller-Wiener
Εκδ. University Studio Press

Κυκλοφόρησε η μετάφραση του χειριδίου του Wolfgang Muller-Wiener *Η αρχιτεκτονική στην αρχαία Ελλάδα*, που εντάσσεται στην προσπάθειά του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Α.Π.Θ. να συμπληρώσει τα κενά της ελληνόγλωσσας βιβλιογραφίας σχετικά με το σημαντικό κεφάλαιο της αρχαίας αρχιτεκτονικής. Το συγκεκριμένο χειρίδιο επιδόθηκε με γνώμονα το σκόπεο ότι αναφέρεται σε όλους τους βασικούς τομείς της αρχαίας αρχιτεκτονικής και προσφέρει στον αναγνώστη πλήρη εικόνα της διαδικασίας οικοδόμησης ενός έργου, από την επιλογή του κατάλληλου χώρου, των δομικών υλικών και των τεχνικών, έως την ολοκλήρωση του οικοδομήματος. Προσφέρει α-

κόμη σαφή εικόνα της εξέλιξης των διάφορων ρυθμών της αρχιτεκτονικής των αρχαίων κτισμάτων, δημόσιων και ιδιωτικών, και θίγει επίσης θέματα πολεοδομίας. Είναι αποτέλεσμα για τους Έλληνες φοιτητές και αρχαιολόγους ένα χρήσιμο και επιστημονικά τεκμηριωμένο βιβλίο αναφοράς.

Acta Anthropologica 1/1995
Παλαισανθρωπολογικές έρευνες στο Αιθίοπια Λακωνίας
Εκδ. Παλαισανθρωπολογικό Μουσείο, Παν/μιο Αθηνών, Αθήνα 1995

Μόλις κυκλοφόρησαν τα Πρακτικά ημερίδας με θέμα τα αποτελέσματα ερευνητικού προγράμματος της Μέσα Μάνης (1978-1988), που έγινε στην Αθήνα στις 18-4-89. Υπεύθυνος της έκδοσης είναι ο Θ. Κ. Πίτσιος. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει το Σπήλαιο του Αιθίοπια, στο οποίο βρέθηκαν λείψανα που φανερώνουν συνεχή κατοίκηση στην Παλαιολιθική περίοδο. Προφανώς ο επίκεντρο δραστηριότητας της εποχής αυτής βρισκόταν στον όρμο του Ουτίλου, κι αυτό γιατί ο χώρος συγκεντρώνει τα στοιχεία που δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον για την εγκατάσταση του παλαιολιθικού ανθρώπου. Έχουν βρεθεί δύο απολιθωμένα κρανία, τα οποία χρονολογούνται 100.000 έως 200.000 χρόνια πριν από την εποχή μας και εντάσσονται σε ομάδα κρανίων που ανήκουν σε μορφές προγενέστερες του κλασικού Νεάντερταλ. Στην ημερίδα έλαβαν μέρος επιστήμονες διαφόρων κλάδων.

Θεσσαλία
Νικόλαος Γεωργιάδης
Εκδ. Έλλα, Λάρισα 1995

Οι Περιφερειακές Εκδόσεις Έλλα, στην προσπάθειά τους να προβάλουν όλα αξιόλογα έργα αφορούν την περιοχή της Θεσσαλίας, προχώρησαν στην τρίτη έκδοση του βιβλίου *Θεσσαλία* του Νικ. Γεωργιάδη, 100 και πλέον χρόνια μετά τις δύο πρώτες εκδόσεις του (1880 και 1894). Το έργο εξετάζει την γεωγραφία, ιστορία και τοπογραφία της Θεσσαλίας, και προσφέρει στον σημερινό αναγνώστη την εικόνα της περιοχής στα τέλη του 19ου αιώνα. Για τη μετάφραση του έργου στα γερμανικά είχε απονεμηθεί στον Ν. Γεωργιάδη ο τίτλος του Γερμανικού Ινστιτούτου του Βερολίνου.

Ο Άνθρωπος των πάγων και ο Κόσμος του

Έλι Κρις
Εκδ. Σάχη, Αθήνα 1995

Ο άνθρωπος των πάγων είναι ο τίτλος του βιβλίου της Γερμανίδας αρχαιολόγου και δημοσιογράφου Έλι Κρις, που μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά.

Η συγγραφέας αφηγείται τις περιπετειώδεις συνθήκες εύρεσης και συντήρησης μούμιας ηλικίας 5.000 ετών, που ανακαλύφθηκε τυχαία, πριν από δύο χρόνια, στους παγετώνες των Άλπεων, και η οποία χαρακτηρίζεται ως το προϊστορικό "εγγραμμά του αιώνα". Με γλαφυρό τρόπο παρουσιάζει έναν κόσμο άγνωστο και πρωτόγονο. Κάνοντας μια εκτενή αναφορά στα διάφορα ευρήματα που έχουν κατά καιρούς ανακαλυφθεί και βασίζόμενη στα τελευταία συμπεράσματα της επιστήμης της προϊστορίας, δίνει μια μοναδική εικόνα της εποχής της μετάβασης από τη νεολιθική εποχή σ' αυτή των μετάλλων.

Με οδηγό τις επιστημονικές εξετάσεις στις οποίες έχει υποβληθεί ο "άνθρωπος των πάγων", η συγγραφέας παραθέτει υποθέσεις και συμπεράσματα τόσο για την ηλικία της ταυτότητας του όσο και για την περίοδο που έζησε. Διατυπώνει βάσιμες υποθέσεις για την ηλικία, τον τόπο προέλευσής του και την ενασχόλησή του, και για τα αίτια που τον οδήγησαν στο θάνατο. Ο αναγνώστης πληροφορείται επίσης για την πανίδα και χλωρίδα των Άλπεων της εποχής εκείνης, τις γεωργικές καλλιέργειες (είδη, τρόπους), τις κατασκευές οικισμών, τις κοινωνικές και εμπορικές σχέσεις, τις θρησκευτικές δοξαρίες, τις χειροτεχνικές δραστηριότητες.

Τονίζοντας ότι το ευρήμα εμπλουτίζει κατά πολύ τις γνώσεις μας για τη ζωή των ανθρώπων της προϊστορικής εποχής, η συγγραφέας υπογραμμίζει ότι και μόνο το τσάκι του, λόγω του τρόπου κατασκευής του, "ταρακουνάει τη μέχρι τώρα προϊστορική χρονολόγηση". Καθώς ο νεκρός των Άλπεων και η εξάρτησή και ο σπλάγμιος του δεν προέβρισαν από τελετουργική ταφή αλλά από την καθημερινότητα ενός πολύ μακρινού κόσμου, οι πληροφορίες που μας δίνει είναι άμεσες και ανόθευτες. Πρόκειται για μια στιγμή από την προσωπική ζωή ενός ανθρώπου που έζησε πριν από 5.000 χρόνια. Γι' αυτό και η σημασία του ευρήματος είναι τεράστια.

Στις σελίδες του βιβλίου ο αναγνώστης θα γνωρίσει τις σύγχρονες μεθόδους της επιστημονικής έρευνας της προϊστορίας, και ιδιαίτερα της πειραματικής αρχαιολογίας. Επίσης, τους κόπους των επιστημόνων στον τομέα αποκτάστασης και συντήρησης, αλλά και

της μεταξύ των συγκρούσεις. Η συγγραφέας παραθέτει στοιχεία για την απaráδεκτη και αντιεπιστημονική μεταχείριση του "ανθρώπου των πავών" από τους πρώτους "επισκόπους" αλλά και από αυτούς που τον μετέφεραν από τον τόπο εύρεσής του, και οι οποίοι συνέτελεσαν ώστε να καταστραφούν στοιχεία ουσιαστικής σημασίας για την "ανάγνωση" του ευρήματος.

Κάστρα και Οχυρώσεις της Αιτικής Νίκος Βασιλάτος Κλασικές Εκδόσεις, Αθήνα 1995

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια προσθήκη διδασκάλου, με τον γραπτό λόγο και τη φωτογραφική απόδειξη (φωτογραφίες παρμένες από δυσπρόσιτα μέρη, προκειμένου να αποδοθούν το χαρακτήρα των κτισμάτων κι όχι μόνο τις όμορφες πλευρές τους), των κάστρων της Αιτικής που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν λόγω άγνοιας και αδιαφορίας. Ο συγγραφέας, που έχει περπατήσει όλη την Ελλάδα, έχει ήδη δημοσιεύσει τα: *Κάστρα της ελληνικής γης, Κάστρα και πολιτείες της Εύβοιας και Λαρίσιας, η ακρόπολη του Άργους*. Με το τελευταίο του έργο ο Ν. Β. μας δίνει την ευκαιρία να γνωρίσουμε, να εκτιμήσουμε, να αγαπήσουμε και, γιατί όχι, να συμβάλουμε όσο μπορούμε στη διάσωση των κάστρων της Αιτικής, που είναι τόσο λίγα γνωστά, και όμως τόσο σημαντικά. Τα κτίσματα αυτά, αφού έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ιστορία της Αθήνας, σήμερα πια, άρχιστα και ξεχωριστά, καταρρέουν μέσα στη γενική αδιαφορία της σύγχρονης Ελλάδας.

Τα κεραμικά του ελληνικού χώρου Κατερίνα Κορρέ-Ζωγράφου Εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 1995

Το βιβλίο *Τα κεραμικά του ελληνικού χώρου* (πρ. 1700-1950), εκτός από την εξέταση των κατά τόπους εργασιών και της παραγωγής τους, περιέχει και συγκριτικό υλικό από κεραμικά εισαγωγής. Μέσα από τη θεωρητική της ιστορία, δίνεται η διαδρομή της λαϊκής αυτής τέχνης που σημάδεψε τις σημαντικές στιγμές στην καθημερινή ζωή του λαού (έθιμα διαβάτηρια κ.ά.). Η λαϊκή κεραμική αποτελεί ένα ακόμα στοιχείο που μας βοηθά στην κατανόηση της συνέχειας του ελληνικού στοιχείου. Ο πλούτος του φωτογραφικού υλικού και η καλή ποιότητα της ε-

κτύπωσης, μαζί με το άρτιο κείμενο, καθιστούν αυτό το βιβλίο από τα πιο χρήσιμα βοηθήματα μελέτης της ελληνικής λαϊκής τέχνης, και για τους ειδικούς και μη ειδικούς, μια αισθητική απόλαυση.

Από τη Βουκολική Ευτοπία στην Πολιτική Ουτοπία Θεόδωρος Παπαγγελής Εκδ. Μορφωτικό Ίδρ. Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1995

Η μελέτη των Εκλογών του Βιργίλιου απευθύνεται σε όσους ενδιαφέρονται για τις σύγχρονες τάσεις ερμηνείας στο χώρο της κλασικής ποίησης. Μπορεί να ενδιαφέρει τόσο τον αναγνώστη που εκκλιεί από ευρύτερα ιδεολογικά ζητήματα όσο και εκείνον που αρκείται στην απαρράλληλη μουσικότητα του Βιργίλιου εξάμετρου. Είναι η πρώτη συνολική ελληνόγλωσσα απόπειρα ερμηνείας μιας ποιητικής συλλογής, που αποτελεί ένα από τα κλειδιά της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας.

Το ημερολόγιο ενός Πειραιώτη μεγαλοεπιχειρηματία του 5ου π.Χ. αιώνα Χρήστος Θ. Πανάγου Εκδ. Βιβλιωπώλειο της "Εστίας", Αθήνα 1994

Αυτό το "παράμυθι" δίνει, άμεσα και συνοπτικά, εικόνες του πολιτισμού και της καθημερινής ζωής στην κλασική Αθήνα.

Ο Πειραιεύς Χρήστος Θ. Πανάγου Εκδ. Εμπορικό-Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιώς, Αθήνα 1995

Πρόκειται για οικονομική και ιστορική έρευνα από τα αρχαιότερα χρόνια έως τα τέλη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Στην Β' αυτή έκδοση της μελέτης περιλαμβάνονται και νεότερα στοιχεία για την τοπωνομία και την οικονομική ζωή του Πειραιά από τον Γ. Σταϊχάουερ. Ο Χ. Πανάγος μας προσφέρει ένα άρτιο έργο, στο οποίο εξετάζεται ο Πειραιάς από όλες τις πλευρές: 1) Ο Πειραιεύς γεωπολιτικός και γεωοικονομικός. 2) Οικονομικά φαινόμενα του βίου του Πειραιώς κατά την Αρχαιότητα. 3) Οικονομικοπολιτικός βίος του Πειραιώς. 4) Ο Πειραιεύς και οι λιμένες του. Το βιβλίο αυτό αποτελεί, επομένως, σημαντικό, το μόνο ολοκληρωμένο έργο που αφορά τον Πειραιά. Παρέχει πολύτιμες πληροφορίες και τη δυνατότητα της κατανόησης και εκτι-

μησης του, ζωτικής σημασίας για την Αθήνα, λιμανιού.

Ο ιατροφιλόσοφος Γεώργιος Κ. Σακελλάριος ο Κοζανίτης Βασίλειος Β. Πασχάλης, Αθήνα 1993

Στο μεράκι και την αγάπη του τόπου οφείλονται συχνά σημαντικά έργα. Με αυτό το μικρό βιβλίο ο συγγραφέας, ριχνοντας φως στην προσωπικότητα του Γεωργίου Κ. Σακελλάριου, που έδρασε στα μέσα του 18ου αιώνα, δίνει συνάμα πληροφορίες για την ίδια την πόλη της Κοζάνης και για τη ζωή της εκείνη την εποχή. Ο Γ. Σακελλάριος, ως φωτισμένος γόνος αστικής οικογένειας της εποχής του, σπούδασε φιλοσοφία και ιατρική, γνώριζε πολλές γλώσσες, έγραφε, και ασχολείτο γενικά με την έρευνα. Σημαντική προσωπικότητα υπήρξε η σύζυγός του Μπίτση, κόρη του λογίου Χαρ. Μεγδάνη, η οποία πρώτη μετέφρασε Γκολντόνι στα ελληνικά.

Τρόπος ΙΙΙ Πρακτικά 3ου Διεθνούς Συμποσίου για την αρχαία ναυπηγική, 1989 Εκδ. Ελληνικό Ινστιτούτο Προστασίας Ναυτικής Παράδοσης, Αθήνα 1995

Συμβολή στη γνώση της αρχαίας ναυπηγικής, τα Πρακτικά του 3ου Δ. Σ. Α. Ν. συγκεντρώνουν απόψεις ειδικών από πολλές χώρες (πάνω από 15). Δυστυχώς τα κείμενα δεν συνοδεύονται από ελληνική περίληψη, όπως, πιστεύουμε, θα ήταν προτιμότερο. Ωστόσο, η έκδοση αυτή, που καλύπτει πλείστες όσες όψεις του θέματος, αποτελεί μοναδικό εργαλείο εργασίας και έρευνας.

Η ζωή μου Μπενβεντούτο Τσελλίνι Εκδ. Μ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1994

Γλιπτής και χρυσόχοος ο Τσελλίνι, έζησε στην Φλωρεντία τον 16ο αιώνα (1500-1571). Άνθρωπος και ατίθασο μυαλό, άφησε ένα αυτοβιογραφικό κείμενο (μεταφρασμένο εδώ από την Αρίστηα Παρίσι), στο οποίο καθρεφτίζεται η ζωή, τα ήθη και τα έθιμα της Φλωρεντίας. Τα αυτοβιογραφικά του στοιχεία, δομένα άλλοτε με σαρκαστικό χούμορ και άλλοτε με νοσταλγικό νοκισμό, αποτελούν ένα αναγνώσιμα συναρπαστικό και εποικοδομητικό.

Ιστορία των Βαλκανικών λαών

René Ristelhueber
Εκδ. Παπαδήμας, Αθήνα 1995

Στη σύντομη, πρωτότυπη αυτή μελέτη, η συγγραφέας αναφέρεται στους Ετρούσκους (Β. Ιταλία) και, μέσω αυτών, στους λαούς του γύρω αλπικού χώρου, κατά την πρώτη χιλιετία π.Χ.

Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η φωτογραφική τεκμηρίωση που συνοδεύει το κείμενο. Γραμμένο με τρόπο που το κάνει να διαβάζεται από τον μη ειδικό έως και τον ειδικό, το βιβλίο αυτό προσφέρει πληροφορίες για τους λαούς των Βαλκανίων, την προέλευσή τους και τις σχέσεις τους. Με χρονολογικό πίνακα, ευρετήρια λαών, προσώπων, τόπων και όρων (που συντάχθηκαν από τους μεταφραστές Α. Μεθενίτη και Αθ. Στεφανή), αποτελεί χρήσιμη πηγή γνώσεων και πληροφόρησης.

Στα ίχνη του Ελληνισμού στον Αλπικό χώρο

Ingrid R. Metzger
Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, Χαλκίδα 1994

Πρόκειται για διάλεξη της συγγραφέως που αναδεικνύει την πολιτισμική επιδράση των Ελλήνων στους λαούς της Β. Ιταλίας και του γύρω Αλπικού χώρου κατά την πρώτη χιλιετία π.Χ. Σημαντική ήταν η συνάντηση του ελληνικού πολιτισμού με τον ετρούσκικο καθώς και οι ανταλλαγές τους, εμπορικές και καλλιτεχνικές.

Πανδρόσου 50

Ελένης Μαρτίνου

Εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1995

Το Λεύκιωμα που έχει το όνομα και τον αριθμό της πλακωτικής οδού: "Πανδρόσου 50" τυπώθηκε από τις εκδόσεις "Αδάμ" με την πρωτοβουλία της κας Ελένης Μαρτίνου, που το αφιέρωσε στη μνήμη του πατέρα της Γιάννη Μαρτίνου, επιστρατεύοντας την προσφορά του και την εκπατοχρόνη πορεία του παλαιολιθικού που "γράφει ιστορία" συγκεντρώνοντας ό,τι υψώο, σημαντικό και ασήμαντο... Οι σελίδες του συγκροτούν τόμο με 276 εγχρωμες φωτογραφίες αντικείμενων από την αρχαιότητα έως σήμερα, που έχουν φιλοεγείνη κατά καιρούς στο εν λόγω παλαιοπωλείο, συνδυασμένες από κείμενα Ελλήνων ποιητών και πεζογράφων, με σκοπό να ενισχύσουν την αίσθηση της διαχρονικότητας της ελληνικής τέχνης.

Ε' Επιστημονική Συνάντηση Νοτιοανατολικής Αττικής

Παλαιά 5-8 Δεκ. 1991

Παλαιά 1994

Κυκλοφόρησαν τα Πρακτικά της Ε' Επιστημονικής Συνάντησης Ν-Α Αττικής, με πολύ ενδιαφέροντες συμμετοχές σε θέματα αρχαιολογικά, λαογραφικά, γλωσσολογικά, που αφορούν το χώρο.

Η Ζωή και το έργο του αρχιτέκτονα Λυσανδρού Κουταντζόγλου (1811-1885)

Δημ. Φιλιππίδη

Εκδ. Πολ. Τεχνολ. Ιδρ. ΕΤΒΑ, Αθήνα 1995

Σ' αυτή τη μονογραφία αξιοποιείται το υλικό των γραπτών καταλόγων του Λ. Κουταντζόγλου και του αρχείου σχεδίων του (σήμερα κυρίως στο Μουσείο Μπενάκη), παραπληρωματικά προς την επιλεκτική χρήση της ιστορίας, όπως εκείνη άφησε ναπο υλικό της στις εφημερίδες. Πέρα από τη συγκέντρωση διάφορων και αξιωματικών πληροφοριών για το έργο και την εποχή του αρχιτέκτονα, στο βιβλίο κυριαρχεί το ζωντανό ελληνικό πόν που κατευθύνει την πλοκή των συμβάντων. Όλα τα επιμέρους νήματα του βιβλίου οδηγούν εκεί από όπου αρχικά ξεκίνησαν: στη σύγχρονη μας εποχή, επιβεβαιώνοντας εξακολουθητικά τις στενές σχέσεις με τον περασμένο αιώνα.

Αν ήταν κανείς να διαλέξει τον πιο αντιπροσωπευτικό Έλληνα αρχιτέκτονα του περασμένου αιώνα, θα σταματούσε αναγκαστικά στην επιβλητική μορφή του Λυσανδρού Κουταντζόγλου: ήταν ο μόνος τότε που διέθετε διεθνές ανάστημα. Το πόνημα αυτό του Δ.Φ. ως χρησιμεύσει ως υπόδειγμα για παρόμοιες εργασίες.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Υποδειγματικό μουσείο

Στη Λευκωσία εγκαινιάστηκε, στα τέλη Σεπτεμβρίου, το Μουσείο Ιστορίας της Κυπριακής Ναυμαχητοπορίας από την Τράπεζα Κύπρου. Πρόκειται για ένα μουσείο από κάθε άποψη υποδειγματικό. Ο τεχνολογικός του εξοπλισμός είναι άριστος και από τους πιο σύγχρονους, η αισθητική, τόσο του ίδιου του κτηρίου όσο και του τρόπου έκθε-

σης των νομισμάτων, είναι άψογη, αλλά και η επιστημονική παρουσίαση είναι υποδειγματική. Αν θέλετε να κάνετε ένα ταξίδι, να μάθετε καλή ιδέα.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Εποχή του Χαλκού

Έκθεση με τίτλο "Back to the Bronze Age" πραγματοποιήθηκε στο City Museum & Mappin Art Gallery του Sheffield (Αγγλία), με την ευκαιρία της ανακάλυψης του 1995 ως "Ετους της Εποχής του Χαλκού" από το Συμβούλιο της Ευρώπης για την αρχαιολογική κληρονομιά.

Η πόλη του Sheffield, στην οποία πραγματοποιείται η έκθεση, είναι πλούσια σε θέσεις της εποχής του χαλκού. Το City Museum & Mappin Art Gallery φιλοξενεί, εκτός από τα τοπικά ευρήματα, και εξαιρετικές συλλογές από διάφορες περιοχές της Βρετανίας.

Η έκθεση που πραγματοποιήθηκε (15/6-15/10/95) περιλαμβάνει σημαντικότητα κεραμικά, δείγματα μεταλλοτεχνίας άριστης τέχνης και τεχνικής, κοσμήματα και εργαλεία κατασκευασμένα από πυριτικό λυθο και οστά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ελληνική εξάπλωση και αποικισμός της αρχαϊκής εποχής. Μεθοδολογία και προβλήματα προς αντιμετώπιση

Με τον τίτλο αυτόν οργανώθηκε διήμερη συνάντηση στη Βενετία (10-11 Νοεμβρίου 1995), στην οποία πήραν μέρος διεθνείς επιστημονικές προσωπικότητες. Διοργανώτρια του διήμερου ήταν η ελληνίστρια-ιστορικός Claudia Antonetti.

6ο Διεθνές Συνέδριο Αρχαϊκής Ναυπηγικής

Το 6ο Διεθνές Συνέδριο Αρχαϊκής Ναυπηγικής θα πραγματοποιηθεί από 28 έως 31 Αυγούστου 1996, στη Λαμία. Πληροφορίες: Ε. Ι. Π. Ν. Π., τηλ. 4536 230, 9514 291, φαξ 9564 388.

Ιστορία των Βαλκανικών λαών

René Ristelhueber
Εκδ. Παπαδήμας, Αθήνα 1995

Στη σύντομη, πρωτότυπη αυτή μελέτη, η συγγραφέας αναφέρεται στους Ετρούσκους (Β. Ιταλία) και, μέσω αυτών, στους λαούς του γύρω αλπικού χώρου, κατά την πρώτη χιλιετία π.Χ.

Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η φωτογραφική τεκμηρίωση που συνοδεύει το κείμενο. Γραμμένο με τρόπο που το κάνει να διαβάζεται από τον μη ειδικό έως και τον ειδικό, το βιβλίο αυτό προσφέρει πληροφορίες για τους λαούς των Βαλκανίων, την προέλευσή τους και τις σχέσεις τους. Με χρονολογικό πίνακα, ευρετήρια λαών, προσώπων, τόπων και όρων (που συντάχθηκαν από τους μεταφραστές Α. Μεθενίτη και Αθ. Στεφανή), αποτελεί χρήσιμη πηγή γνώσεων και πληροφόρησης.

Στα ίχνη του Ελληνισμού στον Αλπικό χώρο

Ingrid R. Metzger
Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, Χαλκίδα 1994

Πρόκειται για διάλεξη της συγγραφέως που αναδεικνύει την πολιτισμική επίδραση των Ελλήνων στους λαούς της Β. Ιταλίας και του γύρω Αλπικού χώρου κατά την πρώτη χιλιετία π.Χ. Σημαντική ήταν η συνάντηση του ελληνικού πολιτισμού με τον ετρούσκικο καθώς και οι ανταλλαγές τους, εμπορικές και καλλιτεχνικές.

Πανδρόσου 50

Ελένης Μαρτίνου

Εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1995

Το Λεύκιωμα που έχει το όνομα και τον αριθμό της πλακωτικής οδού: "Πανδρόσου 50" τυπώθηκε από τις εκδόσεις "Αδάμ" με την πρωτοβουλία της κας Ελένης Μαρτίνου, που το αφιέρωσε στη μνήμη του πατέρα της Γιάννη Μαρτίνου, επιστρατεύοντας την προσφορά του και την εκπατοχρόνη πορεία του παλαιολιθικού που "γράφει ιστορία" συγκεντρώνοντας ό,τι υψώα, σημαντικό και ασήμαντο... Οι σελίδες του συγκροτούν τόμο με 276 εγχρωμες φωτογραφίες αντικείμενων από την αρχαιότητα έως σήμερα, που έχουν φιλοεργήσει κατά καιρούς στο εν λόγω παλαιοπωλείο, συνδυασμένες από κείμενα Ελλήνων ποιητών και πεζογράφων, με σκοπό να ενισχύσουν την αίσθηση της διαχρονικότητας της ελληνικής τέχνης.

Ε' Επιστημονική Συνάντηση Νοτιοανατολικής Αττικής

Παλαιά 5-8 Δεκ. 1991

Παλαιά 1994

Κυκλοφόρησαν τα Πρακτικά της Ε' Επιστημονικής Συνάντησης Ν-Α Αττικής, με πολύ ενδιαφέροντες συμμετοχές σε θέματα αρχαιολογικά, λαογραφικά, γλωσσολογικά, που αφορούν το χώρο.

Η Ζωή και το έργο του αρχιτέκτονα Λυσανδρού Κουταντζόγλου (1811-1885)

Δημ. Φιλιππίδη

Εκδ. Πολ. Τεχνολ. Ιδρ. ΕΤΒΑ, Αθήνα 1995

Σ' αυτή τη μονογραφία αξιοποιείται το υλικό των γραπτών καταλόγων του Λ. Κουταντζόγλου και του αρχείου σχεδίων του (σήμερα κυρίως στο Μουσείο Μπενάκη), παραπληρωματικά προς την επιλεκτική χρήση της ιστορίας, όπως εκείνη άφησε ναπο υλικό της στις εφημερίδες. Πέρα από τη συγκέντρωση διάφορων και αξιωματικών πληροφοριών για το έργο και την εποχή του αρχιτέκτονα, στο βιβλίο κυριαρχεί το ζωντανό ελληνικό πόν που κατευθύνει την πλοκή των συμβάντων. Όλα τα επιμέρους νήματα του βιβλίου οδηγούν εκεί από όπου αρχικά ξεκίνησαν: στη σύγχρονη μας εποχή, επιβεβαιώνοντας εξακολουθητικά τις στενές σχέσεις με τον περασμένο αιώνα.

Αν ήταν κανείς να διαλέξει τον πιο αντιπροσωπευτικό Έλληνα αρχιτέκτονα του περασμένου αιώνα, θα σταματούσε αναγκαστικά στην επιβλητική μορφή του Λυσανδρού Κουταντζόγλου: ήταν ο μόνος τότε που διέθετε διεθνές ανάστημα. Το πόνημα αυτό του Δ.Φ. ως χρησιμεύσει ως υπόδειγμα για παρόμοιες εργασίες.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Υποδειγματικό μουσείο

Στη Λευκωσία εγκαινιάστηκε, στα τέλη Σεπτεμβρίου, το Μουσείο Ιστορίας της Κυπριακής Ναυμαχητοπίας από την Τράπεζα Κύπρου. Πρόκειται για ένα μουσείο από κάθε άποψη υποδειγματικό. Ο τεχνολογικός του εξοπλισμός είναι άριστος και από τους πιο σύγχρονους, η αισθητική, τόσο του ίδιου του κτηρίου όσο και του τρόπου έκθε-

σης των νομισμάτων, είναι άψογη, αλλά και η επιστημονική παρουσίαση είναι υποδειγματική. Αν θέλετε να κάνετε ένα ταξίδι, να μάθετε καλή ιδέα.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Εποχή του Χαλκού

Έκθεση με τίτλο "Back to the Bronze Age" πραγματοποιήθηκε στο City Museum & Mappin Art Gallery του Sheffield (Αγγλία), με την ευκαιρία της ανακάλυψης του 1995 ως "Ετους της Εποχής του Χαλκού" από το Συμβούλιο της Ευρώπης για την αρχαιολογική κληρονομιά.

Η πόλη του Sheffield, στην οποία πραγματοποιείται η έκθεση, είναι πλούσια σε θέσεις της εποχής του χαλκού. Το City Museum & Mappin Art Gallery φιλοξενεί, εκτός από τα τοπικά ευρήματα, και εξαιρετικές συλλογές από διάφορες περιοχές της Βρετανίας.

Η έκθεση που πραγματοποιήθηκε (15/6-15/10/95) περιλαμβάνει σημαντικότητα κεραμικά, δείγματα μεταλλουργίας άριστης τέχνης και τεχνικής, κοσμήματα και εργαλεία κατασκευασμένα από πυριτικό λίθο και οστά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ελληνική εξάπλωση και αποικισμός της αρχαϊκής εποχής. Μεθοδολογία και προβλήματα προς αντιμετώπιση

Με τον τίτλο αυτόν οργανώθηκε διήμερη συνάντηση στη Βενετία (10-11 Νοεμβρίου 1995), στην οποία πήραν μέρος διεθνείς επιστημονικές προσωπικότητες. Διοργανώτρια του διήμερου ήταν η ελληνίστρια-ιστορικός Claudia Antonetti.

6ο Διεθνές Συνέδριο Αρχαϊας Ναυπηγικής

Το 6ο Διεθνές Συνέδριο Αρχαϊας Ναυπηγικής θα πραγματοποιηθεί από 28 έως 31 Αυγούστου 1996, στη Λαμία. Πληροφορίες: Ε. Ι. Π. Ν. Π., τηλ. 4536 230, 9514 291, φαξ 9564 388.